

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Elismert jogok

A szomszéd Jugoszláviában teljesen normalizálódtak az állapotok és a kormányzás művészete lassan, de céltudatosan megteremti az államban lakó különféle népcsoportok együttműködését. Közel két évtizedes szenvedélyes harc után jutottak el a helyes felismeréshez, hogy az erőket nem szétforgácsolni, hanem tömöríteni kell, hogy a „divide et impera” elve régen megbukott és aki azt ismét elő akarja hozni a politika lombtárából, az szerencsétlenséget vet és romlást arat.

Két nagy megoldatlan probléma tagolta részekre a délszláv államtömböt és ezek a problémák nem engedték, hogy Jugoszlávia nyugvópontja juthasson. Az egyik fájó seb volt a horvát kérdés, a másik a magyar kisebbség helyzete. Mindkettő nehéz ügy, mindkettő megbuktatott néhány kormányt, anélkül, hogy kiegyezést, a lelkek kibékülését egy lépéssel is előbbre vihették volna. A mostani Cvetkovics kormány, de még inkább Pál régensherceg politikai bölcsessége, azonban felismerte a történelem parancsoló szavát, a kor józan figyelmeztetését és így megszületett a szerb-horvát meg egyezés, az utóbbi esztendő legértékesebb politikai műve. Belgrádban belátták, hogy négy millió horvátot nem lehet kirekeszteni sem az állami, sem a kormányzásból, hogy ennek a tekintélyes tömegnek élet, levegő és cselekvési terület kell. Es ugyanakkor Zágrábban is belátni kényszerültek, hogy a szeparatista törekvések, néhai Radics ábrándjai sohasem valósulhatnak meg, mert végeredményben a szerb és horvát testvérnép, amely egy nyelvet beszél, nem úgy, mint a mestersegesen egymás mellé láncolt cseh és szlovák nép, tehát közös minden érdekük és nem elválasztó vonalat, hanem összekötő kapcsot parancsol az élet szükségessége. Hosz szu, de eredményes tárgyalások után megszületett a paktum, Horvátország autonómiát kapott önálló tartományi parlamenttel, Macseket kinevezték helyettes miniszterelnöknek. Horvátország ezután mint társország, de mégis mint a jugoszláv királyság szerves és elválaszthatatlan része él Európában. Azóta béke, rend, nyugalom és megértés van a Balkánnak ebben a részében. Horvát probléma nincsen már többé.

Ezek után természetesnek, szinte önmagától értetődőnek látszott, hogy a magyar kérdés rendezésére is sor kerül, ami be is következett. Jugoszlávia bölcs előrelátásból szorosabbra akarja fűzni a magyar-jugoszláv politikai, gazdasági, kereskedelmi és kulturális együttműködést. Maga Cvetkovics miniszterelnök jelentette ki Ujvidéken, ahol a magyar kisebbség vezetőivel tanácskozott, hogy a két ország sorsa kölcsönösen egymástól függ és magyarok és jugoszlávok egymásra vannak utalva. Közölte még a magyar kisebbség vezérégyéniségeivel, hogy Belgrád és Budapest között a viszony rendkívül szívélyes és a megindult barátság kimélyítési akciónak a sikere már is biztosítottnak látszik. A végleges sikernek egyik feltétele, még pedig legfontosabb feltétele az, hogy a jugoszláviai magyarok szintén kapcsolódjanak bele a politikai életbe. Önálló magyar kisebbségi párt alakítása nem látszik célszerűnek, ehelyett inkább teljes függetlenségük fenntartása mellett lépjenek be a kormánypártba és ott szabadon szervezkejenek, úgy, amint az érdekeiknek legjobban megfelel. A miniszterelnök biztosította a magyarság képviselőit, hogy minden kulturális, gazdasági és politikai természetű kívánságot becsületesen és sürgősen teljesít. Erre nemcsak azért van szükség, hogy a jugoszláviai

Hatalmas erővel indult meg az oroszok új offenzívája

Orosz repülőek bombázással árasztják el a Mannerheim-vonalat, amelyet egy helyen sikerült áttörni. A karéliei földszorosban a szovjet-hadserég ötezer embert veszített. Franciaország és az Egyesült Államok erőteljesen segítik a finneket

Helsinkiből jelentik: A Havas hírszolgálati iroda a következőket jelenti a finn hadszíntérről:

Az orosz csapatok Summa irányában kísérelték meg az előrenyomulást, de minden támadást véresen visszavertek a finnek. Az orosz csapatok itt 1500 embert veszítettek. A karéliei földszoroson lefolyt legutóbbi ütközetekben az orosz haderő 5000 halottat és sebesültet veszített, a finnek vesztesége 500 ember. Az orosz légi haderő bombázta Kajana városát, a gyújtóbombák tíz házat felgyújtottak.

Summa község már a valóságban nem lé-

tezik, az orosz repülőgépek bombái és a tüzérség romhalmazzá változtatta.

Az a kis számú észt önkéntes-különítmény, amely az orosz gépek gépfegyvertüze ellenére áthajózott a Finn-öblön, megérkezett Helsinkibe. (Radiopress.)

Helsinkiből jelentik: A január 28-tól február 3-ig tartó héten

az orosz repülőek 141 helységet és hat körháza bombáztak Finnországban.

Mintegy hétezer gyújtó- és robbanó bombát dobtak le. A polgári lakosságból 145 személy meghalt, 179 megsebesült. (Rador.)

Az oroszok egy helyen áttörték a Mannerheim-erőd első vonalát

Stockholmból jelentik: A Mannerheim-vonal Summánál rendkívül heves orosz támadásnak volt kitéve.

A szovjet repülőek valóságos bombázóport zúdítottak az erődvonala úgy, hogy 18 kilométer hosszúságban a Mannerheim-erőd első vonalát a szovjet csapatok elfoglalták.

A Mannerheim-erőd azonban három vonalból áll és a finnek erélyes ellenállást tanúsítanak.

A szovjet csapatok most 27 kilométernyire állnak Viipuritól.

A rettenetes vérvesztés ellenére az oroszok szakadatlanul indítják rohamra az ember hullámokat.

Stockholmban különben megerősítik azt a hírt, hogy a 18-ik szovjet hadosztály a Ladoga-tó környékén teljesen megsemmisült. (Dunaposta.)

SVÉDORSZÁG DÖNTŐ LÉPÉS ELŐTT ÁLL

Berlinből jelentik: A Berliner Nachtausgabe stockholmi külön tudósítójának jelentése szerint számos angol ügynök a legnagyobb erőfeszítéssel azon dolgozik, hogy Svédország avatkozzon bele a finn-orosz háborúba. Ha Svédország nem fogja minden eszközzel megvédeni semlegességét, a dolgok további alakulása veszedelmes lehet számára — írja a német lap. (Dunaposta.)

Stockholmból jelentik: A Stockholms című svéd lap tegnap megjelent számában érélyes hangon követeli, hogy Svédország tegyen intézkedéseket Finnország tényleges megsegítése érdekében. A lap szerint a hadianyagok küldése, az anyagi és az erkölcsi segítség nem elegendő. Finnországnak katonákra van szüksége.

Svédország elhatározó döntés előtt áll ebben a kérdésben, — fejezi be cikkét a svéd lap. (Radiopress.)

A FRANCIA SAJTÓ SÜRGETI A FINNEK MEGSEGÍTÉSÉT

Párisból jelentik: A legfőbb szövetségi tanács hétfői értekezletén minden vonatkozásban alaposan megvizsgálták

a Finnországnak szánt segélynyújtás nagyságát.

A közvélemény egy része sürgeti, hogy a segélynyújtás minél hathatósabb legyen és ne csak hadianyagot küldjenek Finnországba, hanem diplomáciai téren is nyújtsanak támogatást a finn népnek. Kormánykörökben ezzel szemben úgy vélik, hogy a nyugati nagyhatalmak szempontjából egyelőre elegendő a diplomáciai status quo látszólagos fenntartása. Annyi kétségtelen — mondják a külügyminisztériumhoz közelálló körökben — hogy

magyar kisebbség lehessen az összekötő kapocs Jugoszlávia és Magyarország között, hanem azért is, hogy a mai válságos időkben Jugoszlávia mint egységes, rendezett, szervezett és megelégedett ország álljon a történelem viharában.

Ilyen nyíltan, őszintén, becsületesen a jugoszláv királyság megteremtése óta még nem beszéltek a magyar kisebbséggel. A miniszterelnök felhívása barátságos fogadtatásra talált. Véglegesen még nem döntöttek az ajánlat elfo-

gadása felett, mert előbb meg kell kérdezni a magyar tömeget, de a létkör szívélyes és szinte biztosra vehető, hogy a szerb-horvát meg egyezés után megszületik a szerb-magyar meg egyezés is. Pál régens Cvetkovics miniszterelnök politikai bölcsessége ugylátszik csendes vizekre vezeti a SHS királyság hajóját. És ismét bebizonyosodik a régi igazság: jogok, engedmények, belátás és méltányosság nélkül a huszadik század közepén nem lehet államot kormányozni...

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BONT?

a nyugati nagyhatalmak teljes mértékben eleget tesznek azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket Finnország irányában december 11-én Genfben vállaltak. (Dunaposta.)

Párisból jelentik: A francia közvélemény mind erősebben sürgeti

Finnország tényleges megsegítését.

A Paris Soir szerint az orosz haderő eddigi kudarcait a Finnországnak nyújtandó tényleges segítséggel katasztrófálissá lehetne tenni. — Az Excelsior kiemeli azt a hősi elszántságot, a mellyel a finn haderő védekezik. — A Le Jour erősen követeli Finnország tényleges megsegítését. (Radiopress.)

AMERIKA KÖZVÉLEMÉNYÉNEK KIENECVEN SZÁZALEKA OROSZORSZÁG ELLEN FORDULT

Newyorkból jelentik: A Newyork Times cikket közöl, amely szerint az Egyesült Államok kormánya 20 millió dollárt szavazott meg Finnország megsegítésére. A lap szerint

az Egyesült Államok közvéleményének 90 százaléka a Szovjet-Unió ellen fordult.

(Radiopress.)

Washingtonból jelentik: A szenátus pénzügyi bizottsága tizenkét szavazattal öt ellenében elfogadta azt a javaslatot, amely az Export-Import Bank számára újabb 100 millió dollár hitelt engedélyez. Az új hitel révén Finnország-

nak további fegyver- és anyagszállításokat eszközölhetnek. (Rador.)

HATEZER DÁN MUNKÁS MEGY FINNORSZÁGBA

Kopenhágából jelentik: Mindössze két nappal ezelőtt nyílt meg Kopenhágában az az iroda, amely Finnország részére munkásokat toboroz. Az első két napon 6000 dán szakszervezeti munkás jelentkezett, hogy Finnországba utazzék és ott munkát vállaljon. (Radiopress.)

VILMOS VOLT NÉMET CSÁZÁR ÉLESEN ELITELI AZ OROSZ TÁMADÁST

Newyorkból jelentik: Poultney Bigelon 85 esztendőes amerikai újságíró, akit bensőséges barátság fűz Vilmos excsászárhoz és állandó levelezésben van a volt német uralkodóval, közzétette a január 16-án kelt levelet, amelyet Vilmos excsászár intézett hozzá. A levélben a volt német uralkodó többek között a legnagyobb dicséret hangján emlékszik meg a finnek hősi ellenállásáról és

élesen elítéli az orosz támadást.

Vilmos excsászár levelének további részében annak a véleményének ad kifejezést, hogy meg kell szüntetni az ellenségeskedést a nyugati hatalmak és Németország között és

az egész világnak a bolsevizmus ellen kell fordulnia.

Saracsoglu török külügyminiszter érdekes nyilatkozata a belgrádi tanácskozások eredményéről

Istanbulból jelentik: Saracsoglu külügyminiszter Istanbulba való megérkezése után a sajtó tudósítói előtt nyilatkozott azokról a benyomásairól, amelyeket Belgrádban és Szófiában szerzett. Belgrádban — mondotta a külügyminiszter — a legbarátságosabb légkörben beszéltek meg az összes balkáni problémákat. Szóba került a közös és kölcsönös segélynyújtás kérdése is. A konferencia szerencsés eredménye épp úgy, mint a hivatalos közlemény és a nyilatkozatok, közismertek és nincs szükség, hogy arról részletesen beszámoljak. Fontosnak tartom, hogy felvilágosítással szolgáljak az alanti pontokra:

1. Az az egyenes, világos és lojális politika, amelyet Törökország folytat valamennyi Balkán országban, a szövetségesek és a nem szövetségesek között is értékeléssel találkozott.

2. A belgrádi működésünket és a Balkán-

szövetséghez tartozó államok magatartását az egész világ közvéleménye nagyrabecsüli.

3. A világ közvéleménye meggyőződést szerzett arról, hogy a balkáni országok népei, még azok is, amelyek nem tartoznak a szövetség tagállamai sorába, egyöntetű politikát folytatnak, hogy megvédelmezzék területüket a háborútól és hogy közös balkáni politikát létesítsenek.

4. A Balkán népei között fennálló esetleges surlódásokat mostantól kezdve úgy fogják megoldani, mint ahogyan egy család tagjai között fennálló nézeteltérések megoldást nyernek.

5. A világ közvéleménye most már tudomásul vehette, hogy a Balkán-népek közötti együttérzés elég erős ahhoz, hogy megátolja a háború kiterjedését a Balkán-félszigetre.

A bolgár lapok jelentése szerint Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök a közeljövőben Athénbe utazik.

Oroszország japán támadástól tart

Átszervezik a heletszibériai szovjet-haderőt. — Kiéleződött a helyzet Japán és az Egyesült Államok között

Tokióból jelentik: A japán képviselőházban elhangzott felszólalások alapján arra lehet következtetni, hogy a politikai pártok képviselői erősebb magatartást követelnek külpolitikai téren az Egyesült Államokkal szemben.

Különösen attól tartanak, hogy Washington még jobban beavatkozik a kínai ügyekbe és a kivétel teljes megszüntetésével fenyegetőzik. (Rador.)

Moszkvából jelentik: Az orosz-japán viszony ismét kiélesedett. A szovjet haderő hivatalos lapja a Krasznaja Svesda (Vörös Csillag) legutóbbi számában nyíltan hangoztatja, hogy

Japán részéről meglepetésektől kell tartani, ezért sürgősen szükség van Oroszország távolkeleti

védelmi vonalának kiépítésére és a szibériai orosz haderő megfelelő átszervezésére. Kétségtelen, — alapítja meg a lap, — hogy Stern tábornoknak azért kellett újból átvenni a szibériai vörös hadsereg főparancsnokságát, hogy ezt az átszervezést megvalósítsa. Stern tábornok már a legközelebbi napokban Kabarovszkba utazik, a szibériai orosz hadsereg főparancsnokságának színhelyére. (Dunaposta.)

Az Egyesült Államok nem ismerik el Japánnak Kínával szemben alkalmazott hódító politikáját. Illetékes politikai körökben kijelentették, hogy

az Egyesült Államok ragaszkodik az úgynevezett kilenc-hatalmi egyezmény szigorú alkalmazásához.

Ezt a szerződést nem lehet csak úgy megváltoztatni, vagy megszüntetni csak abban az esetben, ha ahhoz mind a kilenc aláíró hatalom hozzájárul. Az Egyesült Államok tehát nem vehetik tudomásul a japán parlamentben elhangzott és Kínával kapcsolatos határozatot. Az amerikai kormány az 1938. decemberében Tokióhoz intézett jegyzék alapján áll, amelyben leszögezte, hogy a kilenc-hatalmi egyezményt csak valamennyi aláíró hatalom hozzájárulásával lehet megváltoztatni.

Ne felejtse el, hogy egy üveg FERNET BRANCA a zóna területén csodákat művel.

Nincsen árvízveszedelem Temesvárott és a megyében

Az ország különböző részeiből árvízveszedelmeket jelentenek. Érdeklődtünk az általi folyamterméknél, vajjon nem kell-e Temesvárott és Temes megyében hasonló bajtól tartani. A kapott felvilágosítás teljesen megnyugtató. Bárha az utóbbi hetekben sok volt a hó és olvadása korábban indult meg a rendesnél, nem kell árvízről félni, annak ellenére sem, hogy az utóbbi napokban ismételt eső is esett. A Bega és a Temes vízállása emelkedett, azonban az emelkedés normális és mivel a jég sehol nem takarja sem a Temest, sem pedig a Begát, a víz sehol nem reked meg és lefolyása gyors. Temesvárott a Gyárvarosban és a Vadászerdő tájékán az előző években a rakoncátlan Szubolyásza patak okozott sok bajt, de mióta medrét mélyítették, partjain pedig a gátakat magasabbra emelték, itt sem kell semmitől tartani.

Összeesküvés miatt vád alá helyezik az amerikai Keresztény Front tagjait

Newyorkból jelentik: A szövetségi bíróság elrendelte, hogy a Keresztény Front 17 tagját vád alá helyezik. A vád a kormány és az állam elleni összeesküvés, ami abban merül ki, hogy a letartóztatottak meg akarták bukztatni erőszakosan az Egyesült Államok kormányát és birtokukba akartak venni olyan középületeket, amelyek rendkívüli fontosságúak. A per tárgyalásának napját még nem állapították meg. (Rador.)

Tudnivalók a cselédadóról

Ismeretes, hogy az elmúlt év április 1-től kezdődően a pénzügyi törvények értelmében nem létezett adómentes létminimum a fizetések után. Annak idején a Gyáriparosok Szövetsége lépéseket tett a gyári munkások érdekében, azt kérve, hogy méltányossági szempontokból létesítsen a minisztérium külön kategóriát a kétkézi munkások számára. A pénzügyminisztérium 1939 március 13-án kiadott körrendelete külön csoportba osztotta az úgynevezett kétkézi munkásokat, akik a fizetés utáni adó terén könnyítéseket élveznek. A közvetlen adókról szóló törvény 44. szakasza kimondja, hogy a háztartásbeli alkalmazottak nem sorozhatók a kétkézi munkások közé és így a cselédek adókulcsa az eredetileg megállapított színvonalon maradt.

Az összeget a munkaadó köteles levonni a cselédétől és azt a pénzügyigazgatóság cselédügyi osztályán az előírt módon benyújtva kifizetni. Az egyes fizetések után a következő összegeket kell fizetni:

300 lei havi fizetés után 25 lei, 340—360 lejig 24 lei, 390—410 lejig 27 lei, 440—460 lejig 30 lei, 500—510 lejig 35 lei, 540—560 lejig 38 lei, 590—610 lejig 41 lei, 640—660 lejig 44 lei, 690—710 lejig 48 lei, 740—760 lejig 51 lei, 790—810 lejig 54 lei, 840—860 lejig 58 lei, 900 lei 68 lei, 940—960 lejig 71 lei, 990—1010 lejig 75 lei, 1090—1100 lejig 83 lei, 1190—1210 lejig 90 lei, 1290—1310 lejig 98 lei, 1390—1410 lejig 104 lei, végül 1500 lei cselédfizetés után 113 lei adót kell leróni a munkavállalónak.

**A DÉLI HIRLAP
BUCURESTIBEN**

a következő kioszkokban kapható:
Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipsani, az Elite kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanescu szállodákkal szemben
„Carpati”, Esplanade szállodával szemben
„Literatura”, Calea Victoriein

10.000 lei jutalom

Jesse James

az amerikai „Rózsa Sándor”, az imádott bandita kézrekerítőjének!

Értelmi sötétség: a babonák világa

A német Siemens Verlags-Gesellschaft kiadásában érdekes és tartalmas könyv-sorozat jelent meg, amelynek egyik kötete (Das Reich des Aberglaubens) áttekintően foglalja össze a babonák és álhitek minden időkben népszerű stílusait.

A babonára való hajlam az emberi lélek mélyén szunnyad és nem mentes ettől teljesen talán a legcsiszoltabb elme sem.

A KÖZÖS GYÖKER — A FÉLELEM

Sokak szerint a babonában meghaladott hit, régi, torz vallások nyoma, maradványai csillannak meg; az ősi népképzőlet támad fel újra bennük, a mely külsőségében sohasem elégedett meg a száraz és nyers realitással, hanem mindig titokzatos lények működésére, beleavatkozására, héroszok és óriások emberfelettségére szomjazott. A szellemek és démonok, boszorkányok és tündérek, ördögi praktikák és megrontások, varázslatok és elátkozások, jóslások és jövendölések, jelenségek és amulettek hite egészen napjainkig különböző módon és eszközökkel mélyen gyökereznek az emberiség bizonyos rétegeiben.

Vannak babonák, amelyek csupán helytelen aszociációs, képzettársítási kapcsolat eredményei. Ilyen babona például az, hogy ha hárman gyujtanak cigarettára egy lángtól, az egyik — rendszerint az utolsó — meghal. Ennek története a következő: A búr háborúban (1899—1902) az angolok nem igen ügyeltek arra, hogy a gyufaláng sötét éjben kitűnő célpont is lehet. Ha tehát egy angol katonaszomszédjának tüzet nyújtott, ezt az ellenséges oldalon kihasználták a jó céllövők, akiknek többnyire arra is idejük maradt, hogy megvárják, amíg a tűzszerszám a második és harmadik katonáig jutott. Ennyi idő alatt jól célozhatott és így a harmadikat biztosan eltalálhatta. A második katonát már kevésbé gyakran sikerült eltalálnia, hiszen túl rövid lett volna az idő a pontos célbavételhez. Innen ered a mottó: „A harmadik meghal...”, amit azután kritikátlanul adtak tovább.

Másik példa: a forró gesztenyepép jó hőtartó és így kitűnően hathat reumás fájdalomnál. A világos gondolkodás hiánya ebből is babonát csinált: az egyszerű ember már elegendőnek tartja, ha egy gesztenyét csúsztat a zsebébe vagy a párnája alá. Megvédi a reumatóit!

A HIT EDES LANYA A CSODA...

Természetes, hogy az ilyen történeti vagy tapasztalati háttérrel bíró babonás hiedelem nem meríti ki a babona fogalmát. A babonának sokkal mélyebb lelki gyökerei vannak ennél. Goethe szerint a babona csak hamis eszköze valamely igaz és elengedhetetlen szükségletnek. Tholuck is úgy látja, hogy a babona az emberben rejtőző, kielégítetlen hitzükségletnek téves választása. A világ és élet tele van rejtélyekkel, bizonytalansággal, veszélyekkel, meglepetésekkel, örvényekkel. Kierkegaard, az éleszemű északi gondolkodó a félelemben látja a babonák keletkezésének okát. Nem a gyengék és gyávák, nem az idegbetegek félelemérzeteire gondol, hanem az emberi lélek ősi szorongásaira, amelyek az emberi lét ősi adottságai közé tartoznak. Az ember sejtelmes óráiban megéri a sors harapofogójának szorításait, szinte vaiami börtön foglyának tartja magát.

Vannak egyes hivatások, amelyek különlegesen meggyőzik a bennük tevékenykedőket az emberi erő korlátoltságáról. A halász, vadász, pásztor, földműves, harcos, bányász, tenegrész stb. sokat épít a véletlenre, a bizonytalanságra. Természetes, hogy ezek között több lesz a babonás is. Ahol a sötét babona fekszik meg az emberek kedélyét, ott hasznos és komoly munkára, céltudatos elhatározásokra ritkán kerül sor. A babonás ember sok tekintetben beszámíthatatlan. Nem értékelhetjük komolyan olyasvalakinek az ítélőképességét, akit egy úton átszaladó macska megriaszt, hiszen ezek kétes erkölcsi értékű és hiszékenységre számító emberek zsákmányává süllyednek csakhamar. A cigányasszony szava nagyobb hatással lesz rájuk, mint a józan ész és tapasztalat igazsága. A babona ezenkívül a gyávaság testvére is lesz egyhamar. Ne a képzelt vezéreljen, hanem az értelem, ne a gyávaság, hanem a derék bátorság, ne a babona, hanem a hit!

JÖVENDŐLÉS, MÁGIA

Vigyázzunk, nehogy a bölcs és szép néphiteleszetevésszük a babonával. Gyógyfűvek, jelképező ábrázolások, időjárásabálások, stb. valóban ősi tapasztalatokon alapulhatnak. A húsvétí tűz, a János-ünnep, a tűzkerékek, a tojás mint az élet szimbóluma, vetési és aratási népszokások, sütségi és háziteendőkkel kapcsolatos ritusok, áldások, népmesék és

regék, bűcsújárások, stb. nem tartoznak a babona körébe. Ezek értelmes, sőt gyakran mélyértelmű cselekmények, amelyek testi-lelki haszonnal járnak, felemelőek, szívemesítőek. Felületesség lenne őket az ostoba babonák közé számítani vagy megvetni.

Babonának számít azonban a Jövendölés, a jelekben és ómenekben való hit. Ilyenek: aki éjszakán át az asztalon felejtí az abroszt, az a halált hívja meg vendégül; a pók reggel gondot jelent, délután szerencsét, a harmadik napra; a cserép szerencsét hoz: aki Jánosnapon zöld fűzért helyez párnája alá, jövendő nejről álmodik; álmofejtés, jóslás a kézről, stb. Babona a varázslás: fehér mágia alatt értjük a gyógyítás céljából végzett varázslatot, fekete mágianak nevezik a rosszat kívánó varázslást, a „megrontást”. Pl. kenyérháj a zsebben megóv a gonoszok megrontó pillantásától. Amulettek talizmánok. Nagypénteken rakott tojás megvédi a házat a villámcsapástól. Ráolvasás a sebekre. Szerencsekrajcár. Talált patkó megőrzése. Négylevelű lóhere. A ponty pikkelyeinek erszénybehelyezése. Lenzsákba varott fog kisgyermeknél elősegíti a

fogzást. Gyermeknek fehérneműjét nem szabad éjszakán át a szabadban hagyni, mert a boszorkány gonoszát varázsol bele. Mindennemű átok. Boszorkányság.

A babonák ezer álarcban mutatkozhatnak és sokszor valóban „röntgenszemmel” kell külsőségeik mögé hatolnunk. „Nem mindenki szabad, aki gunyolja a rabláncokat” — mondotta Lessing. Ezért annál indokoltabb, hogy küzdjünk a babona megnyilvánulási formája ellen. Az emberiség legnagyobb alkotásai az értelmes gondolkodás formái között értek el halhatatlanságot és tartós sikert. A babona mindig süllyedést, visszaesést jelent. A titokzatoskodó szektáriusok és babonás „vénaasszonyok” rendszerint kedélytelen, sötét emberek, akik már egyéniségük révén sem bizalomgerjesztők. Az igaz filozófus, a mélyenlátó és érző bölcs nem ilyen. A szív napsugaras kedélyének, az erős, bátor, életrevaló, józan és egészséges gondolkodása embernek nincs szüksége sötét, ostoba babonákra. Schiller mondja valahol: „Csak a derűs, nyugodt lélek teremthet tökéleteset”. A babonák értelmi átvilágítása, nevételességünknek, szármalmas zagyaságunknak kimutatása elsőrendű kötelessége minden művelt embernek. Fontos lenne, ha a népnevelésben és az iskolákban külön babonaellenes előadásokat, esetleg kurzusokat tartanának, hogy gátat vessünk az értelmi sötétség terjedésének, ami lélekegészségtani szempontból is rendkívül fontos, mondhatnám „közegészségügyi” feladat.

Dr. Weninger Antal

A kormány jóváhagyta a magyar evangélikus püspökség felállításáról intézkedő törvényrendeletet

Öfelsége elé terjesztették jóváhagyás végett a törvényt

Az Aradon székelő romániai ágostai hitvallású evangélikus szuperintendencia hivatalos elismerésének évek óta húzódo ügye most végre örvedetes fordulathoz érkezett. A Magyar Népközösség bucarestii irodájától, Mikó Imre dr.-tól értesítés érkezett Aradra Frint Lajos szuperintendenshez, hogy

a püspökség felállításáról és a vallásügyi alaptól történő segélyezéséről szóló törvény már elkészült, azt a minisztertanács el is fogadta és most a törvény öfelsége előtt fekszik szentesítés végett,

aminek megtörténte után a Monitorul Oficial leközli, amivel azután életbe is lép.

Hosszú idő telt el, amíg az események idáig fejlődtek és amíg egy minden tekintetben jogos és méltányos kívánság, ment teljesedésbe. Frint Lajos szuperintendens és Purgly László egyházkerületi főfelügyelő sok emlékiratot készítettek, sok miniszteri kihallgatáson jelentek meg az egymást változó kormányzatok alatt, de jóakarató ígéretnél eddig egyebet nem kaptak. A kérdés döntő stádiumba néhány héttel ezelőtt jutott, amikor az aradi görög keleti templomfelszenteléskor Dragomir Silviu kisebbségi miniszter Aradon időzött. Az evangélikus egyház vezetősége akkor kihallgatáson je-

lent meg a miniszternél, aki előtt részletesen ismertették az egyházkerület és a szuperintendencia helyzetét. A miniszter miután meggyőződött a felhozott érvek alaposágáról, nyíltan kijelentette a küldöttség előtt, hogy

magáévá teszi az ügyet és úgy a miniszterelnökségen, mint a vallásügyi minisztériumban mindent elkövet a kérdés végleges és természetesen kedvező megoldására.

Ügylátszik Dragomir Silviu kisebbségi miniszter megértő fáradozása és a kisebbségek iránt tanúsított jóindulata ezúttal is eredményes volt, mert a minisztertanács már elfogadta a szuperintendencia felállításáról szóló törvényt és így a királyi szentesítés után az ágostai hitvallású magyar evangélikus püspökség, mint törvényesen elismert egyházi szerv fogja folytatni áldásos tevékenységét.

„Egy király, egy királyság és egy herceg”

Az „Egyiptomi Hetilap” cikke öfelségéről és Romániáról

Bucurestiből írják: Az „Egyiptomi Hetilap” egyik legutóbbi száma „Egy király, egy királyság és egy herceg” címmel hosszabb cikket közöl. A cikk a jelenlegi nemzetközi politikai helyzetet ismerteti, különös tekintettel Románia szerepére és hangsúlyozza a román népnek azt a boldogságát, hogy uralkodója II. Carol király lehet. A cikk egy része így hangzik: Ez az ország, amelyik számtalanszor volt véres háborúk színtere már a civilizáció kezdete óta, hős népnek a bölcsője. Ez a nép ma is erős és bizik erejében, hivatásában és jövőjében. Ezt a bizakodást visszhangzották a király energikus szavai: „A mi határaink örökösek és a román örök egyesülése előtt bármely ellenség összeroppan.” Majd a lap cikke arról ír, hogy Románia szerencsés helyzetben van, amennyiben ezekben a viharos időkben olyan Főnöke van, aki biztos kézzel tartja az ország kormánykerékét. A románok bíznak királyuk bölcsességében, tudásában és előrelátásában. A román nemzet azonban nemcsak uralkodója, hanem trónörököse felé is lojalitással néz, akit arra nevelt az édesapja, hogy annak idején győzelemre vezesse a hadsereget. Mihai nagyvajda már nem gyermek, ő jelképezi Románia jövőjét, ő az eljövendő nemzet szimbóluma. A cikk végül a trónörökös neveléséről ír és így fejeződik be: A román nemzet lelkében a trónörökös az egész nép szeretetét és bizalmát képviseli, mert benne látják a román fiatal-ság élő szimbólumát.

legújabb és legjobb filmje

ÉLNI AKAROK

A velencei filmkiállítás aranyéremmel kitüntetett filmje, melyet az összes világvárosokban hónapok óta a legnagyobb szenzációként mutatnak be.

Pénteken délután 3 órakor olcsó helyárrakkal

Angol-francia szövetség

A visszatért ember

Van egy barátom, aki a háboru alatt megvakult. Ez volt a legszörnyűbb sebesülés. Néha meglátogattam szegényt kint a katonakórházban. Az ablaknál ült, elhizva, papucsban, tisztí zuhonyban, arcát a világosság felé fordítva. Kék szeme furcsán merev volt. Az volt a félelmes, hogy nem hordott semmiféle kötést, vagy pápaszemet és mégis látni lehetett rajta, hogy vak, tekintetének ürességén, a szobroknak van ilyen üres szende.

Sokáig nagyon kellett vigyázni rá, hogy meg ne ölje magát. Aztán megnémult, nem akart beszélni, nem akart enni. Apolói végtelen türelemmel nevelték vissza az életre. Egyik utolsó vizitumnál már úgy találtam, hogy irógépen tanult írni. Az asztalán virág volt és egy üveg felbontatlan ószibarack-kompót. Észrevettem azt is, hogy közte és önkéntes ápolónője között valami finom érzelem szövődik, amely másszínű, mint a barátság. Ez természetes volt, kiegészítették egymást. A vak tiszt szép férfi volt, a lány nem volt szép, de a hangja oly bősönös érintésű, kellemes alt orgánium, hogy könnyű lehetett valakinek, aki nem lát, a fülein keresztül belészeretni.

Azután hosszú éveken keresztül nem látam a barátomat. Csak annyit tudtam róla, hogy meggyógyult. Csuda történt vele, valahogyan visszakapta a szemvilágát, holott erről minden orvos és saját maga is régen lemondott.

Mostanában végre újra találkoztunk. Kezet szoritottunk. Melegen gratuláltam a végtelen szerencséhez. Barátom, ahogy a régi fajtájú drámákban volt szokás, gunyosan föl kacagott. Meglepetve néztem rá, oly váratlanul érkezett, oly furcsa hangja volt keserű nevetésének.

— Nem tudom, hogy érdemes-e gratulálni hozzá! — mondotta.

Főlháborodtam:

— Ne vétkezz Isten ellen! Nem szabad az ilyesmivel tréfálni!

Barátom roppant komolyan folytatta:

— Nem tréfálok. Az persze határtalan gyönyörűség volt, amikor újra látni kezdtem, ahogy a sötétségből újra kibontakoztak előttem a színek és formák, élveztem, hogy le tudok szaladni fütyörészve a lépcsőn... egyedül. De amint egészen rendbejöttem, utálatos korszaka következett az életnek. Tudod, a hosszú betegség kikapcsolt a dolgokból. A meggyógyult szememmel láthattam, hogy a helyemre beült valaki. Cudarul küszködnöm kellett, hogy valami új pozíciót verekedjek ki magamnak. Küszködnöm kellett?! Még most is verekszem. Megalázó sebeket kapok és én is osztok olyan sebeket, amelyek miatt szegyenkezem. Néha olyanok érzem magam, mint egy sovány kutya, amely az éhség miatt, minden jelleméből kivétel nélkül, marakodik egy csomó más züllött kutyával a csonton. Ha ez sokáig így tart, nem fogom tudni becsülni sem magamat, sem embertársaimat!

— Az élet nehéz! — próbáltam magyarázni.

Barátom tovább beszélt:

— Ez igaz, de ez nem vigasztaló! A dolgokban az a leggrotekszebb, hogy ha vigasztalódnunk akarok, vissza kell menekülnöm a vakságomba. Tudod, amikor az első kétségbeesésen átesetem, olyan korszak kezdődött, amely nem is volt kellemetlen. Vigyáztak rám, gyöngédek voltak hozzám, olyan volt az állapot, mint egy tál langyos, tejbe griz!... Összeadok és kivonok, öregem, nem tehetek róla, az az eredmény jön ki, hogy akkor jobb volt! Bevallom, néha vissza is szeretnék menekülni a vakságba! Nem látni rossz volt, de nagyon jólesett hálát érezni, a szerencsétlenséggel szolidáris emberek iránt!

Először meghökkenem. Tehet-e valaki borzasztóbb kritikát ennél az emberiségről? Aztán fényeket éreztem átsugározni a sötétben. Hiszen igaz, félig még farkasok vagyunk. De a barátom esetének tanulságában az is benne van, hogy bizonyos ponton túl, olyasmit kezdünk érezni a szerencsétlenek és elesettek iránt, hogy egyre simább jövőben reménykedhetünk.

Itt már hangosan gondolkodtam. Barátom rugalmas észjárású ember. Belement a dolgoba. Mosolygott:

— Lehet, hogy így van! De vigyázzunk, mert mingyárt elmondjuk azt a beszédet, amelyet a Rókus-kórház alapkövetelénél mondotak el!

Hunyady Sándor.

KOPROL

A legjobb
csokoládé hashajtó

Egy angol ujságíró a finnek hősi ellenállásáról

Olvadás után égő erdőkkel védekeznek a finnek. Tavasszal új feladatok elé kerül a hős finn hadsereg

Londonból írják: A Daily Mail helsinki tudósítója érdekes cikket közöl a finn ellenállás további lehetőségeiről és a finn hadvezetőség tavaszi problémáiról. Az angol ujságíró hosszabb beszélgetést folytatott Mannerheim marsall szárnysegédjével, aki az ujságírónak arra a kérdésére, hogy Finnország milyen hosszú ideig tud ellenállani az orosz nyomásnak, a következő anekdotával felelt:

— Egy felhőkarcoló ötvenedik emeletéről leesik egy ember. Zuhanás közben a huszadik emelet egyik ablakában megpillantja barátját és odakiált neki:

— Eddig nincsen semmi baj!

HA MEGKEZDŐDIK AZ OLVADÁS...

Megállapította az ujságíró, hogy a finnek nagyszerű bátorságról és harcképességről tettek tanúságot. Semleges katonai attasék véleménye szerint

a finn haderő tavaszig folytatni tudja ezt az ellenállást. Tavasszal azonban komoly helyzet elé kerül Finnország.

Akárcsak a felhőkarcoló tetejéről lezuhanó embert, hálával a finneknek is meg lehet menteni, ha a háló elég erős és időben érkezik.

Vadászrepülőgépek és bombavetők, valamint egyéb hadianyagok formájában érkező katonai segítség megállíthatja az orosz gőzhengert, amely akcióba lép, mihelyt a hó olvadásnak indul.

Az egyik katonai attasé véleménye szerint a februárban leszállított kétszáz modern repülőgép is jelentős mértékben befolyásolhatja a háború végső kimenetelét.

Véleményét arra a tényre alapította, hogy az oroszok összekötő vonalai igen rossz állapotban vannak. Ha a finneknek elég bombavető repülőgépük van ahhoz, hogy állandóan összebombázzák az orosz szállítmányokat, amelyek utban vannak a front felé, akkor eiejét tudják venni az április végén megkezdődő nagy nyomásnak.

Április végén ugyanis a föld annyira megkeményedik, hogy a Szovjet mechanizált haderői működésbe léphetnek.

A harci repülőgépekre a finneknek saját szállítmányaik biztosítására van szükségük, mert saját összekötő vonalaikat most állandóan bombázzák az orosz bombavetők.

A finnek legjobban az oroszoknak attól a kísérletétől félnék, hogy jelenlegi állásaikban beássák magukat és az elkövetkező néhány hónapban tétlenek maradnak.

A finneknek mindenáron harcra kell kényszeríteni az oroszokat, hogy ne adjanak módot esőkenő erők és felszerelésük pótlására. De a taktika alkalmazása során még az oroszoknál is hatalmasabb ellenséggel kell megküzdeniök: a kimerültséggel és fáradtsággal.

SZÁZEZER OROSZ LOVAS

A finnek olyan fizikai erőmegfeszítésről tettek tanúságot, amely ismeretlen a modern hadviselésben. De pihenő nélkül ez is elapad ép-

pen úgy, mint legnagyobb szövetésük: a hó, amely olvadásnak fog indulni.

A szigorú tél két nagy előnyt jelentett a finnek részére: feltartóztatta az ellenség előnyomulását és alkalmat adott „a téli lovasság”-nak, a sielő csapatoknak sorozatos győzelme kivívására. Az áprilisban megkezdődő olvadás azonban alkalmat ad az oroszoknak, hogy a keleti fronton akcióba léptessék lovassapataikat.

Egy finn katonatiszt becslése szerint nyár közepéig az oroszok több, mint százezer lovas katonát tudnak akcióba léptetni. A finn lovasság éppen olyan kitűnő, mint a sielő haderő, de a finneknek csak két lovashadosztályuk van.

Ekkor már csak egy módon lehet védekezni a tulerő ellen: egy tűzfalal.

A Ladoga-tótól északra elterülő mocsaraktól a Fehér-tengerig sűrű erdők szegélyezik a határt.

Utolsó védekezésül felgyújtják az erdőket és többszáz mérföld távolságu gigantikus tűzhullám állja majd útját a támadónak. De más ellenség ellen is védekezni kell — folytatja cikkét az angol ujságíró. — A finn főparancsnokság figyelmét élenként foglalkoztatják a fenyegető járványok is. Az erdőkben és a tavak partjain

ezer és ezer megfagyott orosz katona holtteste hever.

A külföldről ugyan érkezik bizonyos segítség és problémák megoldására, de a katonai szállítmányoknak nagyobb mennyiségben kellene érkezniök, hogy hatásokak legyenek. Burgának, a svéd kultúra e finnországi centrumának az esete bizonyítja, milyen

nagy szüksége van a polgári lakosságnak segítségre.

Az ujságíró követlenül azután érkezett a városba, hogy orosz bombavetők 500 font súlyu bombákat dobtak a svéd licoumra és 11 ember halálát okozták. Mialatt a tüzoltók egy halottat igyekeztek kiadni a romok közül, újból megszöktak a szirénák. Husz orosz bombavető csoport a városra és a vasutvonalat bombázta. A város légvédelmi parancsnoka megjósolta, hogy másnap ismét visszatérnek az oroszok, mert tudják, hogy a városnak nincsen légháritó ágyuja.

A közeljövőben a mozgósítást a lehető legnagyobb mértékben kiszélesítik.

Minden tizenhat-hatvan év közötti egészséges finn férfi a harcra van készen és a hadsereg létszáma hétszázezer emberre emelkedik. Egy igen jól informált forrás véleménye szerint a szállítási és utánpótlási nehézségek miatt az oroszok csak másfél millió főnyi katonaságot tudnak harcra vetni tavasszal.

A finnek számára tehát még vannak lehetőségek, ha hozzájutnak a hadianyaghoz, hogy harcolhassanak. És ha a nyáron át kitartanak a következő télig — akkor már örökké ellenállhatnak...

CAPITOL MA pénteken **A POLLO**

A PÁRISI HÁZ

Elsőrendű francia film. — A főszerepekben:

ERICH v. STROHEIM

ELVIRA POPESCU

GABY MORLAY

TENGERI SASOK

Látványos tengerész- és repülőfilm-sláger,

a főszerepekben

George Brent és Olivia de Havilland

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Bányászsztrájk Belgiumban

Brüsszelből jelentik: A középbelgiami bányavidéken kitört munkássztrájk egyre nagyobb méreteket ölt. Azok a bányamunkások, akik csütörtökön reggel vonaton munkahelyükre igyekeztek, tudomást szerezve a munkaidő növeléséről, azonnal leállították a vonatot. (Rador.)

— **IDŐJÁRÁS:** Változó felhőzet, gyenge déli szél, a hőmérséklet kisebb emelkedése várható.

— Elkészült a II. Carol védővonal. Bucurestiből jelentik: Minden lárma és kérdés nélkül, amíg az ország többi részén az élet rendes üteme mitsem változott, emelkedtek a határokon a román erődvonalak. Egy újságíró csoport látogatta meg az elmúlt napokban ezeket a hatalmas övezeteket és amennyire szavakkal ki lehet fejezni, csodálattal írtak a kolosszális védőpajzsról, amely az országot őrzi. Az országot és jogait. A vas, beton és a román bátorság eme keveréke egyetlen más védővonalat sem utánoz. A II. Carol vonal, amelynek építése királyi kezdeményezésből indult, nem egyéb, mint természetes útoda az egykori római védővonalaknak, amelyekkel tele van az ország a Tiszától a Dnyeszterig és Máramarostól Dobrudzsáig. Ezeknek a védővonalaknak ugyanaz a szerepük, mint volt az egykori „castrum”-oknak. Ott ahol évszázadokkal ezelőtt a római centurio sisakja csillogott, most a román határőr bajonettjén verődik vissza a napfény. A II. Carol vonal nem támadó jellegű.

— I. Carol király emlékére a hadsereg felszerelési adományokért. Azoknak, akik 1939 évben a hadseregfelszerelés javára önkéntes adományokat szolgáltattak akár pénzben, akár anyagokban, joguk van az I. Carol király emlékére létesített éremre és az erre vonatkozó okmány kiszolgáltatására. Az érmét minden férfi és nő megkaphatja, tekintet nélkül az állampolgárságra és nagykorúságra. Egyesületek, testületek, jogi személyek, olyanok, akik nyilvános gyűjtéssel, vagy ünnepségek rendezésével hozták össze a pénzt, és akik nem a saját személyükben írtak alá, hanem, mint intézmények és vállalatok képviselői, nem igényelhetik az érmét. Ugyanígy ki vannak zárva azok, akik megbecstelenítő cselekményért el voltak ítélve. A jogosultak között nem tesz semmi különbséget az, hogy milyen összeget, vagy értéket adtak. Miután az érmét és a rávonatkozó okmányt nem hivatalból adják ki, az érdekeltek kérvényt kell beadjanak a hadfelszerelési minisztériumhoz az e célból előírt nyomtatványon.

— **GAFENCU NEM NYILATKOZOTT A SAJTÓNAK BELGRÁDBAN.** Bucurestiből jelentik: Gafencu Grigore külügyminiszter, mint a balkáni értekezlet elnöke, az ott elhangzott rövid üdvözlő beszédeknek kívül az értekezlet tartalma alatt nem nyilatkozott egyetlen lap munkatársának sem. Nem adott nyilatkozatot egyetlen hírügynökségnek sem. Az egyes lapokban megjelent nyilatkozatok tehát nem hitelesek.

— **GÖRÖG ÉS TÖRÖKORSZÁGBA LÁTOGAT A JUGOSZLÁV MINISZTERELNÖK.** Isztanbulból jelentik: Saracsoglu külügyminiszter tegnap Isztanbulba érkezett és kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy nem utazik Párisba. A külügyminiszter Czvetkovics jugoszláv miniszterelnök athéni látogatásának hírét nem tagadta.

— **JUGOSZLÁV GAZDASÁGI BIZOTTSÁG UTAZIK LONDONBA.** Belgrádból jelentik: A jövő héten jugoszláv gazdasági bizottság utazik Londonba, hogy folytassa azokat a gazdasági megbeszéléseket, amelyeket decemberben kezdtek meg Belgrádban. A bizottság kimutatást vizsgál magával azokról a nyersanyagokról, amelyekre Jugoszláviának szüksége van.

— Gyásznapi Irországból. Dublinból jelentik: Egész Irországból tegnap gyásznapot tartottak és valamennyi színház, mozi és szórakozóhely zárva volt. Az ír kikötőkben horgonyzó hajók zászlóit félárbóca bocsátották.

— **Összeül a Balkán Szövetség gazdasági bizottsága.** Belgrádból jelentik: Jugoszláv politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a Balkán Szövetség áprilisban ülést tart. Ezúttal a Balkán Szövetség gazdasági tanácsa ül össze, hogy megvitassa a belgrádi értekezleten hozott határozatok gazdasági megvalósításának lehetőségét. Az értekezlet valószínűleg április elején Athénban ül össze.

— **Az olasz kereskedelmi tengerészet a semleges érdekeit szolgálja.** Rómából jelentik: A Havas távirati ügynökség jelentése szerint az olasz kereskedelmi tengerészet tonnatartalma 3.448.500, a hajók száma pedig 335. Jelenleg újabb hajók vannak építés alatt, amelyeknek a tonnatartalma meghaladja a négyszázezretet. Az olasz lapok ezzel a kimutatással kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy az olasz kereskedelmi hajók nemcsak Olaszország részére, hanem a semleges hatalmak részére is lebonyolítanak forgalmat. A semleges államok egyrésze, mint például Svájc, a jelenlegi háborús helyzet miatt kénytelen hajókat bérelni és igénybevenni az olasz tengerészet szolgálatát. Erre az illető ország behozatalának és kivitelének biztosítása érdekében van nagy szükség.

— **Orosz hajó aranyat szállított Amerikába.** Sanfranciskóból jelentik: Sanfrancisko kikötőjébe csütörtökön egy orosz uszályhajó érkezett, amely nagyobb mennyiségű aranyat szállított newyorki rendeltetéssel.

— **Az ellátási kormánybiztosság új címe.** Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség mellett működő ellátási kormánybiztosság 1940. február 6-tól kezdődően a Splaiul Independentei 75. szám alá helyezi székhelyét. A kormánybiztosság telefonszáma 538.22.

— **Magyar írók pisztolypárbaja.** Budapestről jelentik: Bibó Lajos, az ismert nevű író és Kárpáti Aurél, a népszerű színikritikus tegnap pisztolypárbajt vívtak. Az írói és művészi körökben sokat pertraktált összeszólalkozás ügye lovagias utra terelődött és a segédek pisztolypárbajban állapodtak meg, amely tegnap folyt le. A békítési kísérlet eredménytelen maradt, mire a vezetősegéd tüzet vezényelt, de a felek nem éltek a lövés jogával és így eleget tettek a lovagiasság szabályainak, anélkül, hogy a kivételes állapotok idejére a fegyverhasználattal kapcsolatban életbe léptetett szigorú büntetőjogi következményeket magukra vonták volna. Bibó Lajos és Kárpáti Aurél a párbaj után sem békültek ki.

— **Légi közlekedés Newyork—Lissabon és Santander között.** Madridból jelentik: Rövidesen újabb légi közlekedési vonalat helyeznek üzembe Newyork, Lissabon és Santander között. A vonalon az új óriás Clipper-gépek közlekednek majd egy amerikai légi társaság vezetésével. Santanderben külön hangárokat építenek, hogy az óriás repülőgépeket elhelyezhessék.

— **Weygand tábornok Egyiptomban.** Kairóból jelentik a Rador: Weygand tábornok, a közkeletű francia hadsereg főparancsnoka, több magasrangú vezérkari tiszt társaságában szerdán délután megérkezett a heliopolisi légi kikötőbe. A tábornok és kísérete a kairói francia követ vendége és tiszteletükre csütörtökön este diszvacsera lesz, amelyen résztvesz az egyiptomi miniszterelnök, a kormány tagjaival, valamint számos magasrangú angol és egyiptomi tiszt is. Weygand tábornokot egyiptomi tartózkodása során kihallgatáson fogadják Faruk király is.

— **Serban Mihai államtitkár Temesvárról.** Serban Mihai földművelésügyi államtitkár holnap, szombaton reggel nyolc órakor Temesvárra érkezik. Kíséretében lesz Sebastian Gheorghie mérnök, vezérfelügyelő, kabinetigazgató is. Az államtitkár néhány napig marad Temesvárról és úgy itt, mint a környéken ellenőrzéseket végez.

— **Teadélután a hadfelszerelési alap javára.** Megírtuk, hogy Temesvár város előkelő hölgyeiből álló bizottság a hadseregfelszerelési alap javára teadélutánt rendez. Az eredeti tervtől eltérően az összejövetelt azonban nem szombaton, hanem vasárnap, február 11-én délután öt órakor tartják meg a Tiszti Kaszinóban. A teadélután védnökségét Marta Alexandru dr. királyi helytartó vállalta el.

— **Elhunyt matróza.** Wessely Klementina hetvenkilenc éves korában a gyárvárosi Titu Maiorescu ucca 10 számú lakásában meghalt. Az elhunyt, Chemitzky Imre volt rendőrtiszt nagynénje. Kivülre meg Chemitzky Hilda és Kunó, valamint a Somolik, Árvay, Irsay, Mühle és Rieger-családok gyászolják. Temetése ma, pénteken délután öt órakor lesz a gyárvárosi temető kápolnájából.

— **A közigazgatás egyszerűsítése.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó einökletével a helytartóságon közigazgatási értekezlet volt. Ezen résztvettek Temestorontál, Arad, Krassó, Hunyad és Szörény megyék prefektusai és közigazgatási vezérfelügyelői. Az értekezleten a prefektusok kimerítő jelentést tettek megyéjük közigazgatási állapotairól. Ciupe Gheorghie dr. vezértitkár ismertette a belügyminiszter kívánását, hogy az ügyiratok kezelését egyszerűsítsék. Erre vonatkozólag javaslatot dolgozott ki, amelynek egyik lényeges része az, hogy ugyanegy ügyet mindig ugyanazon iktatószám alatt kezeljenek, ezenkívül egy a referátumok, mint pedig az elintézésük rövidek legyenek. Ugyancsak javaslatot dolgozott ki a köztisztviselők fizetési kiutalásának egyszerűsítéséről is. Mindkét javaslatot a belügyminiszter elé terjesztik.

— **Gyászmise a püspöki székesegyházban.** Közöltük már, hogy szombaton, február hó tizedikén a temesvári püspöki székesegyházban, XI. Pius pápa halálának első évfordulója alkalmából, ünnepélyes gyászmise lesz, amelyet Pacha Ágoston megyéspüspök mond. A rekviem holnap, szombaton, délelőtt tíz órakor és nem kilenckor megy végbe. A káptalan felkéri a katolikus egyesületeket, hogy a gyászmisén minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Lelki gyakorlatok a piarista liceumban.** A piarista liceum dísztermében tegnap három napra terjedő lelki gyakorlatok kezdődtek, amelyeken a piarista növendékek és a magyar katolikus algimnázium diákjai vesznek részt. A lelki gyakorlatokat az idősebb fiúk részére Blédy József lippai segédlelkész, a kisebb növendékek részére pedig Bojhos Mihály józsefvárosi segédlelkész tartja. Előadások és ájtatosság alkotják a lelki gyakorlatokat, amelyeken Kayser Lajos nagyprépost, mint püspöki biztos szintén megjelent. Az ünnepélyes befejezés vasárnap délelőtt lesz, amikor is Pacha Ágoston megyéspüspök ünnepi misét mond. E

Mozi

Rosay Franciska a „Nászút” című új UFA-film egyik főszerepében

MŰSOR:

Péntek, február 9.

APOLLÓ: Tengeri sasok (angol film)
CAPITOL: Párisi ház (francia film)
CORSO: Madelon lánya és A kínai negyed rejtelmei (angol film)
SCALA: Élni akarok (angol film.)

Miss Phyllis Clytheroe

birminghami úrleány jegyben járt Charles Kempster angol repülőtesttel és az esküvőnek nemrégiben kellett volna lezajlania. A pilótatiszt úgy tervezte, hogy az esküvő napjára szabadságot fog kérni csapattestétől. Mielőtt azonban erre kerülhetett volna a sor, szolgálati megbízás folytán Franciaországba kellett repülnie. Utközben belga terület fölé tévedt és gépével a sűrű köd miatt kénytelen volt kényszerleszállást végrehajtani. A belga hatóságok természetesen internálták Kempstert, aki ilyenformán a kitűzött esküvőre nem jelenhetett meg. Miss Clytheroe, a menyasszony, igazi angol nőhöz illő hidegvérrel vette tudomásul vőlegénye internálásának hírét és az esküvő napján a szertartás helyett — jövődöbéli anyósa társaságában moziba ment. Kijelentette azonban, hogy nem hajlandó belenyugodni ebbe a helyzetbe, hanem rövidesen Belgiumba utazik és ott fogják megtartani a Birminghamben elmaradt esküvőt.

— **Külföldön is meglehet hosszabbítani a román útlevelet.** Az egyik előző kormány idején rendelet jelent meg, amely szerint a zsidók román útlevelei nem jogosítanak az országba való belépésre, ha az útlevelet külföldi konzulátus állította ki, vagy hosszabbította meg. Ez a rendelet mintegy két évig volt érvényben és természetesen azt a határrendőrségek szigorúan betartották. Most nagy örömmel fogják fogadni az érdekeltek azt a hírt, hogy a kormány lényegesen enyhítette ezt a rendelkezést. Ezek szerint azok az útlevelek, amiket itthon az országban állítottak ki, akkor is érvényesek ezentúl az országba való beutazásra, ha azokat a konzulátusok hosszabbították meg. A beutazási tilalom tehát ezentúl csupán a konzulátusok által kiállított útlevelekre marad fenn. Amelyik útlevelet 1939. február után az országban adtak ki, érvényesek a hazautazásra akár zsidó, akár nem az útlevél tulajdonosa. Ha ellenben a konzul állítja ki az útlevelet, úgy a beutazáshoz külön belügyminiszteri engedély kell. Ennek az enyhítésnek az a magyarázata, hogy a kormány a zsidók állampolgársági revízióját befejezettnek tekinti s így nincs szükség rá, hogy a meghosszabbított útleveleket külön elbírálás alá vegyék.

— **Titokzatos robbanások az angol partvidéken.** Londonból jelentik: Anglia keleti partjai mentén az éjszaka borzalmas robbanások hallatszottak. A robbanások okát eddig még nem állapították meg.

— **Fogházra ítélt magyar nyilaskeresztesek.** Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék ma hirdetett ítéletet a Hungárista-mozgalom vádlottainak bűnperében. A bíróság a vádlottakat bűnösnek találta az állami és a társadalmi rend-felforgatása elleni cselekmény ügyében. Bókay Albert fővádlottat hat hónapi börtönre, Altmann Ede műszaki tisztviselőt hat hónapi börtönre, Perschl Jánost pedig egy évi börtönbüntetésre ítélték.

— **Négy éves kislány véletlenül agyonlőtte édesanyját.** Budapestről jelentik: Kőő János földműves 4 esztendőes kislánya édesapja puskájával játszadozott. A fegyver elsült és a golyó a gyermektől egy lépés távolságra álló édesanyja szívébe fúródott. A gyermek édesanyja azonnal meghalt.

— **Weygand tábornagy egyiptomi szemleútja.** Kairóból jelentik: Weygand tábornagy, a közelkeleti francia-angol haderő főparancsnoka, szerdán Kairóba érkezett és csütörtökön megsemmisítette a Kairó mellett felvonult angol, egyiptomi és indiai gépesített hadoszlopokat.

(—) **Lampel István volt szenátor halála.** Bakován meghalt Lampel István gazdálkodó, volt szenátor. A megyei életben élénk szerepet vitt. Az utóbbi években visszavonultan élt.

(—) **Józseffalváért.** A leégett Józseffalva újjáépítésére M. P. olvasónk Szent Antal nevében száz leit adományozott. Gyűjtésünk összege ezzel 82 ezer 90 leit. A gyűjtést folytatjuk és minden hozzánk juttatott adományt nyilvánosan nyugtázzunk.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Pénteken, február 9-én a szolgálati beosztás a következő:

Belvárosban a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvarosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merkle gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

BÉCSI TAVASZI MINTAVÁSÁR 1940.

Március 10-16. Műszaki vásár március 17-ig.

50% menetdíjkezdmény a német birodalmi vasúton
50% visszautazási kedvezmény a román állam vasúton
Díjtalan német vizum. A díjtalan beutazási vizumra való igénylés 1940. február 20-ig bejelentendő.
Felvilágosítás és prospektusok a Bécsi Mintavásár bucarestii kirendeltségénél: Str. Caimatei 16. Telefon 5-25-33. és az ország összes utazási irodáiban

Nyomorék embereket egy bucarestii banda arra terrorizált, hogy a társaság részére kolduljon

Bucurestiből jelentik: A csavargók és koldusok kiirtására vonatkozó rendőri akció során újabb bandát leleptek le, amely sokban hasonlít „A milliomos koldusok” bandájához.

Néhány nappal ezelőtt a Matei Voevod-uccában egy asszony koldult, aki kis kocsiiban ült. Fel szállították a rendőrségre és ott vallomást tett, elmondva, nagyon örül, hogy a rendőrség megszabadította egy olyan koldusbanda karmai közül, amely őt teljesen kihasználta.

Az asszonyt Domokos Margitnak hívják, 37 éves és a háromszékmegyei Zabola községből származik. Brailamegyében cséplés közben a gép levágta lábait. Amikor felgyógyult, egy brailai

családnál nyert elhelyezkedést és egy alkalommal, amikor a ház előtt üldögélt, elrabolta Enache Anghel, aki saját lakására szállította el és kényszeríteni akarta a koldulásra, Ekkor Anghel apja lépett közbe, aki 80 éves és mint a koldusok királya ismeretes.

Veréssel, éheztetéssel és fenyegetéssel kényszerítették, hogy hét éven keresztül kolduljon az egész országban.

Ez alatt az idő alatt nagy összegeket szerzett, de minden pénzt elvettek tőle. A kolduló-köruton résztvevett egy cigány is, aki Florea Dinca nevű vadházastársnőjével együtt reggeltől estig 700-800 leit gyűjtött össze. Domokos Margitot hazaküldték szülőfalujába.

Három szavazaton mulott, hogy az Egyesült Államok nem szakították meg a diplomáciai viszonyt a Szovjettel

Washingtonból jelentik: Az amerikai képviselőház Mac Cornac képviselő javaslatára tárgyalta a költségvetésnek azon részét, amely a külföldi nagykövetségek fenntartására vonatkozott. A képviselő azt javasolta, hogy töröljék a moszkvai amerikai nagykövetség fenntartására vonatkozó költségelőirányzatot. Ez a gyakorlatban azt jelentette,

hogy az Egyesült Államok szakítsa meg diplomáciai kapcsolatait a Szovjetunióval. A képviselőházban szavazásra bocsátották ezt a kérdést és a javaslatot 108 szavazattal 105 ellenében elutasították. Tehát mindössze három szavazaton mulott, hogy az Egyesült Államok nem szakították meg a diplomáciai viszonyt Oroszországgal.

Serédy magyar hercegprimás: Ma fegyvereket gyártanak az emberek egymás elpusztítására

Budapestről jelentik: Serédy Jusztinián bíboros hercegprimás nagybőjti szózatot intézett a magyar katolikusokhoz.

„Az emberi ész, a kultúra haladásával az embert a természet veszedelmes megnyilvánulásai ellen óhajtotta megvédeni, — hangzik a főpásztori szózat, — de ez az elv később eltorzult és ma fegyvereket gyártanak az emberek egy-

más elpusztítására. A szellemi gőg ma is sokakat vakká tett. Fél igazságokból csinálnak egész igazságot. A jogot és méltányosságot az erős erőszak váltotta fel és az elvakult emberek számúznak minden kibékítő gondolatot. Ne nézzük a bajokat — végződik a nagybőjti szózat —, hanem hívó lélekkel küzdjünk ellenük.”

(—) **Édesapja magához hívta a túlvilágra.** Didovici Lazar, tizenhét éves monostori illetőségű cigányfiú, Majlátfalván a községi istállóban felakasztotta magát és meghalt. A fiú édesapja szintén önkézzel vetett véget életének. Apja halála után Didovici Lazar Majlátfalvára került, ahol csordás lett. A csendőrség a fiú halálával kapcsolatban több községbeli lakost kihallgatott, akik elmondották, hogy a fiú elmesélte nekik egyik álmát. Eszerint álmában megjelent előtte az apja és magához hívta a túlvilágra. Valószínűleg ez az álom hatott annyira a fiúra, hogy valóban követte apját a túlvilágra.

(—) **A vakok egyesületének közgyűlése.** A Temesvári Vakok Egyesülete február 18-án, jövő vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartja 9. évi rendes közgyűlését, amelyre alapító, pártoló és tiszteletbeli tagjait meghívja. A közgyűlés az erzsébetvárosi Doja ucca 20 szám alatt levő egyesületi helyiségben megy végbe.

(—) **Dr. Hirsch Sándor, bőrgyógyász-urulópus,** ismét rendel délelőtt 11-1 és délután 4-7-ig. Rövidhullám és röntgen besugárzások. Aranyér és tárgult vizerek injekciós kezelése. I. Bulev Regele Ferdinand „Palace”-ház (bejárat Ady ucca). Telefon: 24-26.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Müller György ötvenhárom éves zenész, Csonka János hetvennégy éves lakatos, Sekeli Miklós ötvenhárom éves vízvezetési szerelő.

(—) **A Gloria-dalégyet közgyűlése.** A Gloria-dalégyet ez évi rendes közgyűlését február 18-án délelőtt féltizenkettőkor tartja meg a református ifjúsági egyesületnek a Timotei Tipariu-uccában levő helyiségében.

(—) **Trafikrabiás Resicán.** Románresicán ismeretlen tettesek behatoltak a Farcasescu trafikba, amelyet kifosztottak. A betörők több, mint ötezer lei értékű dohányárut vittek magukkal. Kézrekerítésükre megindult a nyomozás.

(—) **A Déli Hírlap szegényalapja javára Pribil** Eliz olvasónk száz leit adományozott. További adományokat elfogadunk és nyugtázzunk.

A 120 ESZTENDŐ ELŐTTI NAGY HIDEGRŐL a következőkben számol be az azóta a „Daily Telegraph”-ba beolvadt „Morning Post” 1820 január 22-i száma: „A hideg oly hatalmas volt egész Franciaországban, hogy Bordeaux magasságában még a Garonne is befagyott, ami pedig 1788 óta nem fordult elő. Tegnap reggel nagy tömeg gyűlt össze a Westminster-hídon. Az érdeklődés oka egy szerencsétlen disznó volt, amely Millbanknál rátévedt a jégre, ahol is nagy nyugalommal üldögélt, míg csak az áramlás tovább nem sodorta a folyón. Néhány hajós vízreszállt és megmentette a tengerész-disznót veszedelmes helyzetéből. Ugy értesülünk, hogy a múlt szombaton Knottinglynél nagy szerencsétlenség történt a jég beszakadása következtében. Negyvenöt estek a vízbe és ezek közül 33 nem is került többé elő.”

Amikor a perzsa sah a most lebontásra kerülő Angol Királynő szálloda lakója volt

Ötven esztendővel ezelőtt, az 1889. év nyárutóján a perzsa sah, Nazreddin, a fiával és fejedelmi kíséretének néhány tagjával, európai körútja alkalmából három napig Budapesten időzött. Előzőleg a sah Ferenc József vendége volt Bécsben a schönbrunni kastélyban, hol — amint azt annak idejében a bécsi lapok részletesen megírták — a sah, mint az hithű perzsa fejedelemhez illik, lakosztályában a perzsa ősi szokásához híven, sajátkezűleg naponta egy ürüt áldozott a pogány istenségnek. Külös megjelenésére a sah egyáltalában nem nyújtott díszes látványt. Nem fejedelmi mezben, nem pazar uniformisban, hanem egyszerű selyem kaftánban, szandálokban és egy meglehetősen kopott rókabőr-kucsmában járt-kelt kíséretével a pesti uccán. Egyetlen ékszere az egyik ujján ékeskedő, káprázatosan ragyogó, hatalmas smaragdgyűrű volt.

A sah a művészet és a sport iránt csak kevés érdeklődést tanúsított, a tiszteletére lóversenyt és operai díszelőadást rendeztek. Tolmácsként a sah mellé Strausz tanárt, a keleti akadémia perzsául kintőn beszélő nyelvtudósát delegálták, kinek a lóversenyen, mindjárt az első futam kezdetén, a sah kurtán csak ennyit mondott:

— Igazán nem értem önöket, művelt európaiakat, hogy ilyen nagyra vannak futtatásaikkal. Az én udvari istállómban, Teheránban is sok drága, értékes paripa áll, almásszürke mének, gyönyörű orosz pejkancák, telivér arabs vadászllovak. Mindegyikük ürge iramu, pompás futó. Azt is jól tudom, hogy egyik ló gyorsabban száguld, mint a másik, de hogy ezeket a lovakat, hogyan hívják, az engem egyáltalán nem érdekel. Ugyan ki az ördögnek kell a lóverseny?

Ezután kíséretével és Strausz tanárral egykedvűen távozott a lóversenyterrről. A Városligetben, a hajdani „Drótszigeten” a sah az öreg Rácz Pali, Budapestnek azidőtájt legremekebb cigányprimása, hegedűjének bűvös nótáit hallgatta, de azoktól sem volt elragadtatva, mert — úgymond — Afrikában utaztában az ottani négytagú néger zenekar muzsikája neki sokkal jobban tetszett. A tiszteletére rendezett operai díszelőadáson Verdi: Aida című művének első felvonását adták, a balettkar összes korifeusainak felléptével. A felvonás végeztével a sah megkérdezte Strausz tanárt:

— Milyen zene volt az, amit a zenekar a függöny felgördülte, illetőleg még a nyitány előtt játszott, mert nekem határozottan az tetszett jobban.

Ilyenformán kiderült, hogy nem Verdi isteni szép muzsikája, hanem a játék megkezdése előtti hangolás zaja imponált a sahnak a legjobban. Azaz, volt még valami „apróság”, ami kiváltotta a fejedelem érdeklődését és pedig a kis balettnoviciusok, a 12—15 év körüli kis, formás „balettpatkánykák.”

A sah „Angol Királynő” szállóbeli budapesti lakásának erkélyéről naponta hosszasan elgöngyörögött a páratlanul szép budai hegyi panorámában. Több kirándulást is tett a festői budai hegyekre. Udvari fogaton kocsiháztartatták a Margitszigetre is. Mi-

Téli időben szüneteljen az óvodákban az oktatás

Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével a helytartóság kistermében tanügyi értekezlet volt, amelyen résztvettek a Temes tartomány öt megyéjének prefektusai és tanfelügyelők. Jumanca Pavel tanügyi vezérfelügyelő ismertette a helytartóság területén működő iskolák helyzetét, majd előterjesztést tett különböző iskolai intézmények létesítésére. Így többek között javasolta, hogy az elemi iskolák számára mintagazdaságokat létesítsenek, amelyeken a növendékek a gyakorlati gazdálkodást elsajátíthassák. Ajánlotta azt is, hogy az olyan elemi iskolákban, amelyekbe a növendékek nagyobb — több kilométeres távolságból — járnak, csak délelőtt tartanak előadást. Végül javasolta, hogy az óvodákban télen szüneteljen az oktatás, hogy az apró gyermekeknek a hideg időben ne kelljen naponta négyszer az uccán járkatni. Ehelyett foglalkoztassák az óvodai növendékeket inkább a nyári meleg hónapokban tovább. Az értekezlet az előterjesztésekhez hozzájárult és azokat felterjeszti a nemzetnevelésiügyi miniszterhez.

dön odautaztában a sah — a remekszép környéket szemlélve — hátrafordult, fogata mögött hirtelen megpillantotta az udvari kocsiját kísérő kerékpáros detektívét. A kerékpár még soha nem látott ujdonságot jelentett a sah szemében. Azonnal megállította fogatát és a mellette ülő Strausz professzortól kért felvilágosítást az előtte ismeretlen jármű felől. Aztán intett az öt követő fogaton ülő kamarásának, hogy azonnal hagyja el a helyét és üljön fel a kerékpárra. A detektív átengedte biciklijét és a szegény kamarás a következő pillanatban úgy elhasalt a földön, hogy a detektívnek és a környezet tagjainak ugyancsak kemény dolga akadt, míg a magát alaposan összezúzott ujdonsült „kerékpár-bajnokot” talpra állítani sikerült.

A sah európai körútja alatt hallott az „Ariston”-verkliről is, melyből három darabot rendelt. Egyet fiának, egyet saját részére, a harmadikat — egy gyengéd gondolattal — nyilván a háremhölgyei részére. Az „Angol Királynő” szálló úri csendjét a verkli beérkezése után éktelen verklizés rikoltó zaja váltotta fel. Az történt ugyanis, hogy a sah-papa és fia, a perzsa trón leendő várományosa szívvel-lélekkel verklizőversenyt rendeztek lakosztályukban.

A sah — más külföldi fejedelmek mintájára — szintén osztogatott érdemrendeket pesti tartózkodása alatt. Disztingválni azonban a sah nem tudott. Néhai Káldy Gyula, a magyar operaház akkori igazgatójának és néhai Erkel Sándor, az ope-

raház főzeneigazgató-karnagyának, valamint annak a detektívcsoporthoz vezetőjének, aki a sah személyi biztonságára pesti tartózkodása alatt felügyelt, egyazon kitüntetéssel, a „Nap- és Oroszlánrendet” adományozta. Amikor ezt Káldy és Erkel utólag megtudták, az érdemrendet sebtiben a pesti perzsa konzul rendelkezésére bocsátották, kijelentvén, hogy arra nem reflektálnak.

Perzsiában akkoriban még a modern Mannlicher löfegyver ismeretlen volt, a perzsa hadsereg a Mauser puskákat használta. A sah azért kíváncsi volt az új fegyvertípusra. Felküldetett magának a szállóba egy Mannlicher-puskát, megmagyaráztatta magának annak szerkezetét, végül is sajátkezűleg óhajtott a neki nagyon tetsző puskát kipróbálni. Nem nyugodott addig, míg éles töltényt nem tettek bele, mire aztán — igazi perzsa fesztelenséggel — habozás nélkül a szálloda erkélyéről átlőtt a budai oldalra. A golyó valahol a Tabán-ban csapódhatott le és csak az Uristen, vagy a perzsa pogány védszentek különös kegyének volt köszönhető, hogy a golyók a jámbor tabáni nyárspolgárok életében nem tettek kárt.

A tíz éves kis perzsa trónörökös a cigányzenénél, a Verdi-muzsikánál és a lóversenynél sokkal jobban érdekelték az „Angol Királynő” udvari ebédője közepén levő szökőkút medencéjében vígan úszkáló kis aranyhalak, fürgé vízicsiborok és lomhán mozgó rákok. Ezeket a kis trónörökös tágrameredt szemekkel bámulta és egy szerencsétlen ötlettel az egyik rákot ki akarta emelni a medencéből. Ez a bíborpiros jószág ollóival úgy belecsimpeszkedett a kis trónörökös puha ujjába, hogy az vérfagyasztó „indian-ordítózásba” tört ki.

A sah „kincstárnoka” az összevásárolt Mannlicher-puskák, Arisztonverkliek és kerékpárok elszállítását a legelőkelőbb pesti szállítócégre bízta. A mindig híven sáfárkodó „kincstárnok” minden egyes számlát személyesen vett kézhez, mely műveletnél első ténykedése abban merült ki, hogy a végösszegeből 10%-ot levont, persze nem a perzsa császári kincstár, hanem a saját nagybecsű, bő zsebe számára.

Guttman Miklós

A dán nemzeti muzeumban háromezer éves megkövesedett leány csodájára járnak a látogatók

Az érdekes lelet jobban érdekli az embereket, mint a háború

Kopenhága, január végén. A dán Nemzeti Múzeum kőzettani osztályát naponta tömegével keresik fel a város lakói és külföldi érdeklődők. A látogatók száma napról-napra emelkedik, a muzeum igazgatósága a látogatási időt két órával kénytelen volt meghosszabbítani. Érkeztek látogatók Amerikából is. Az amerikaiak különben sem kímélnék pénzt és időt olyan esetben, amikor szenzációról van szó. A dán Nemzeti Múzeum ritkasága pedig a szenzációnál is több.

— Miről is van szó? — tette fel a kérdést a párisi Louvre igazgatója.

— Egy rózsaszínű márványburokban konzerválódott leány holttestéről. A leány holtteste titokzatos körülmények között kövesedett meg, aminek megfejtésén eddig hiába fáradoztak a tudósok. Szakértők állítása szerint a hulla háromezer év óta dacol a vízzel és más romboló elemekkel. A rózsaszínű márványburokban rejlő holttest két évvel ezelőtt került Dél-Jütlandból Kopenhágába. Csodálattal határos módon maradt épségben a holttest.

KLASSZIKUS SZÉPSÉG

A háromezeréves hullát már számos orvos és más szakember vizsgálta meg. Megállapították, hogy egy tizenhét éves körüli fiatal leány holttestéről van szó, aki igen gazdag szülők gyermeke lehetett. Erre enged következtetni, hogy a hulla most is épségben maradt szőke hajfonatát sulyos aranygyűrűk tartják össze, az egész fejet aranyszálból szőtt háló borítja. Értékes aranylemezek ékeskednek a hulla fülcimpáiban. A leány-holttestet állig érő tunika borítja, amelyet a derék táján egy drágakövekkel kirakott bőrv tart össze.

Szobrászok, festők úgy nyilatkoznak, hogy a halott klasszikus szépség volt életében. Ezen a véleményen vannak a hölgylátogatók is, akik azt állítják, hogy a leány hajviselete sokkal szebb, mint a mostani kor bármily divatos „kreációja.” Egy kopenhágai női fodrász a halott leány háromezeréves frizuráját hosszasan

tanulmányozta és kijelentette, ez a frizura lesz a hainapnak divatja. A holttest annyira ép, hogy a szempillák árnyékolva borulnak a két beesett szem üregére. Csak az orr szenvedett némi sérülést. Mivel a holttest teljesen megkövesedett, néhány kiváló dán szobrász restaurálta a megcsontított orrot. Érdekes maga a tunika is. Furcsa alakzatú csipke hull alá a vállról, amiből arra következtetnek, hogy Jütlandban háromezer évvel ezelőtt már ismerték a csipkekészítést.

MEGFEJTHETLEN REJTÉLY

A rózsaszínű márványba kövesedett hulla már felfedezése idején foglalkoztatta a kutatók fantáziáját. Eleinte a muzeum ügy határozott, hogy a hullát nem bocsátja a nyilvánosság elé. Híres kőzetismerők, fizikusok akarták a konzerválás titkát megfejteni, de minden igyekezetük eredménytelen maradt. A titkot nem lehetett megfejteni. Csodálatos erők és kémiai folyamatok hathattak egymásra, hogy egy márvány-szarkofágba helyezett emberi hulla megkövesedett. Mint kiderült, a szarkofág egy barlangból került elő. A barlang falain cseppkő nyoma látszott. Ez viszont még nem döntő érv — mondták egyesek — annál is inkább nem, mert más a cseppkő és más a márvány összetétele.

Egy amerikai kémikus különös gázok közreműködésére vezeti vissza a hulla elmárványosodását. Ez is csak feltevés, mert hogy a valószínűleg háromezer év leforgása alatt mi történt és a hulla milyen kémiai hatásoknak volt kitéve, senki sem tudja most megfejteni.

A titok, ugyilátszik, örökké titok marad. Egyelőre amerikai műgyűjtők merész terveket szőnek a ritkasággal kapcsolatban és hallatlan összegeket ajánlanak fel a „kincs” megvásárlására. A dán Nemzeti Múzeum vezetősége erről természetesen hallani sem akar. A háromezeréves, megkövesedett Vénusz Kopenhágában és környékén sokkal jobban érdekli az embereket, mint a háború.

A csárdás előtti régi magyar táncok

Falotás, lassu magyar, ugrós nóta, hallgató, kállai kettős, csürdögölő és más régi táncok

Magyar bálakról számoltak be az utóbbi hetekben a lapok. Ilyenkor minden alkalommal hangsúlyozták, hogy a magyar ruhás párok ilyen-olyan magyar táncokat jártak. Legtöbbször emlegetik a csárdást. Ez ma valóban a legnépszerűbb magyar tánc, amelyet a világ minden részében mint jellegzetes magyar táncot emlegetnek. Pedig ez a tánc a magyar táncok közül aránylag elég fiatal. Mindössze száz éves. Wenckheim Béla báró 1840 körül kezdte csárdás néven a magyar népies táncokat gyűjteni. Mindent megtett a csárdások népszerűsítése érdekében és tíz év múlva már úri házakban is ismerték azokat. A legtöbb magyar népdalnak csárdásdallama van. Ezenkívül száz év óta a zeneszerzők is rengeteg csárdásdallamot írtak.

RÉGI MAGYAR TÁNCOK

A csárdásnál azonban a magyar népnek vannak sokkal régiebb táncai is. Ilyen például a palotás, a lassu magyar és a hallgató magyar, amelyek már ezeröttszáz körül is régen dívó táncok voltak. Ugyanakkor ismerték a magyar szólót és az ugrós nótát, amelyeknek összetevéséből alakult később a toborzó. Már századok előtt voltak a magyarságnak külön lakodalmas táncai, ilyen az inceselkedő és az erdélyi násztánc. A régi táncok közül ismeretesek a dobogós, kopogós, kutyakopogós, a Nagykállóról elszármazott kállai kettős, a bácskai vásárokon lejtett kupeces tánc, amelyet sok helyen kuferesnek is hívnak. Erdélyben ma is népszerű a csürdögölő és Brassó vidéken a borica. A farkastánc, csörgőtánc, baráttánc, gólyatánc, vánkostánc, sövénytánc, gombostütánc, lapockatánc, cickatánc, farkas-bárány-tánc sok vidéken ma is kedvelt néptáncok.

Altörjai Apor Péter báró, aki 1676-ban született és 1752-ben meghalt, változatos életének hatvanadik esztendejében 1736-ban írta alkotásainak főművét. Ennek címe Metamorphosis Transylvaniae. Ebben részletesen beszámol Erdély régi gazdasági, kulturális és társadalmi viszonyairól. Ennek a munkának harmadik cikkelyében ezt írja:

— Asztaltól felkelvén mulatozásoknál, vagy még asztalnál ülve, készen volt az hegedű és duda, ottan-ottan az furulya és az cimbalom is. Azután táncolni kezdték, nem ugrándoztak kecskemódon, mint most, hanem szép halkal járták, gyakorta kiáltván: három az tánc!

A HANGULATOS LENGYEL VÁLTOZÓ ÉS A GYERTYÁS TÁNC

Apor Péter báró ezután felsorolja rendjében a régi magyarok táncait. Elsőnek említi a lengyel változót, amelyben hol a táncos hagyta el a táncosnőt, hol a táncosnő a táncost, hármát-hármát fordult egymagában, aztán új párt választott magának. Széltében ismerték és járták akkoriban az egeres táncot. A férfiak ennél sorban állottak föl és velük szemben másik sorban a nők. A két sor között hézag volt. Az első férfi kiállott a sorból és a nők közül táncosnőt választott magának. Azzal aztán háromszor föl-le lejtett a két sor között. Aztán elengedte a táncosnőt, mire valamennyi résztvevő kiáltott:

— Macska, fogd el az egeret!

A táncosnő körül táncolta a két sort, a férfiakat és nőket, a táncos pedig utána hajladozott és igyekezett megfogni. Ha elérte, kettőt-hármát fordult vele, aztán helyére vezette. Következett a második táncos, aki szintén választott magának táncosnőt és megismétlődött az egész. Az egeres tánc akkor ért véget, ha már minden táncos és minden táncosnő résztvevett benne.

A gyertyás táncnál a férfiak és nők külön-külön csoportban állottak. Két táncos ifju bal kezében egy-egy égő gyertyát tart és úgy táncol egymás mellett. Táncolva az asszonyok és leányok csoportja elé lejtene, térdet hajtanak az általuk kiválasztott két táncosnő előtt, majd átnyújtják nekik a gyertyát. Erre a táncosnők a férfiak csoportja felé lejtenek, kiválasztanak két táncost, meghajtják magukat előttük és átadják a gyertyát. Sok helyen gyertya helyett fáklyát használtak a táncnál és azt fáklyatáncnak nevezték. Ezt a táncot addig járták, míg a gyertya, vagy fáklya minden táncos és minden táncosnő kezében megfordult.

Volt süveges tánc is. A táncos szép süveget tartott a kezében, kettőt-hármát magában járt, majd valamely táncosnő felé indult és azt a süveggel csalogatta, mintha neki akarná adni. A táncosnő táncolva haladt a táncos felé és igyekezett a süveget tőle elkapni. Amikor ez végre sikerült, kettőt-hármát magában járt, majd táncost választva ugyanúgy csalogatta a süveggel, mint őt az imént a táncos. Ha a táncosnak sikerült a süveget elkapnia, megismételte a jelenetet egy általa választott táncosnővel.

KÖRMAGYAR ÉS SORMAGYAR

Régi magyar táncok és még a háború előtt is divatosak voltak a körmagyar és a sormagyar. Mostanában is járják azokat még olykor magyar mulatságokon. Körülbelül kétszáz év előtt keletkezett ez a két magyar tánc. Akkoriban kezdett divatba jönni a francia négyes és a menüett. Ezeknek a hatása alatt alkották meg a két táncot magyar táncmesterek. A körmagyar és a sormagyar hamarosan megtetszett és népszerű lett. Zenéjüket toborzókból állították össze, majd zeneszerzők külön muzsikát szerettek számukra. Lavotta János és Bihari János, a magyar muzsika két nagymesterének körmagyarjai és sormagyarjai ma is gyorsabb lüktetésbe hozzák a vért.

A SZABÓ képtelen volt dolgozni

Szabó volt, de egy idő óta képtelen volt megkeresni kenyerét. Mindkét keze megdagadt a reumától. Egy éven keresztül mindenféle gyógyszert próbált, de egyetlen egy sem használt. Akkor azután elkezdett egy Kruschen kezelést és 3 hét múlva észrevette, hogy dagadt kezei lelohadtak. Ma újra munkaképes, de tovább is szedi "a napi kis adag" Kruschent. A reumás fájdalmakat és daganatokat hűgysav-kristályok okozzák, amelyek tühegyesek. Kruschen feloldja ezeket a kristályokat, átváltoztatja folyadékká, amelyet a szervezet azután könnyen eliminál. Ha reumában szenved, ne habozzon: vásároljon azonnal egy üveg Kruschent. Egy hónapig tart. Arak: nagy üveg 95 lei, kis üveg 60 lei.

A régi magyar táncok szépek, tüzesek, méltóságosak, színesek voltak. Kedélyesen, vidáman, kacagva járták azokat. A fiatalok duhajkodva, féktelenkedve ropták a régi táncokat és amikor szinte már nem férték a bőrükben, elrikoltották a táncmondást:

Kicsi nekem ez a ház,
Kirugom az oldalát!

De nem maradtak ki a táncból az öregek sem, akik tipegve, de azért kedélyesen járták a táncot. Inkább évődve, mint gunyolódva, harsogták hajnal-tájt széles vidámságban a fiatalok feléjük:

Uccu neki, vén fazék,
Hátha fel is fortyan még!

Félegyházi András

= KÖZGAZDASÁG =

A Corvin szövetkezet fejlődési lehetősége és annak akadályai

A temesvári „Corvin” szövetkezet azzal a céllal alakult meg, hogy a temesvári magyarságot gazdasági szervezetbe tömörítse. Ezzel a gyakorlati célkitűzéssel szemben viszont a helyzet az, hogy a városi magyar lakosság zöme még mindig nem kapcsolódott bele ezen gazdasági intézménybe. Felmerül tehát a kérdés, hogy mi ennek az oka? A Corvin szövetkezet harmadik éve működik már, ezer tagja van és egy millió lei felett rendelkezik. A tagok zöme a kisemberek sorából kerül ki, míg a jobb anyagi viszonyok között élő magyarság még nem csatlakozott a szövetkezethez.

AZ ÉREM EGYIK OLDALA

A Corvin iránt egyes körökben megnyilvánuló közönyre vonatkozólag a szövetkezeti vezetők egy részének az a véleménye, hogy a szegényebb néposztály pénztelensége miatt képtelen a további megterhelésekre, viszont a szövetkezet vezetősége megnyugvással veszi tudomásul, hogy a maga részéről mindent megtett a jobbmódu magyarság bevonására. Ez a törekvése azonban csődöt mondott, mert még a népközösségi életünkben szerepet játszó, jobbmódu embereink is kivonják magukat a közös gazdasági célokat szolgáló intézmény támogatásától. A Corvin iránt feltétlenül bizalommal kell lenni és joggal elvárható, hogy mindazon testvéreink, akik eddig bármilyen oknál fogva nem akartak tudomást venni a Corvin szövetkezetéről, annak mielőbb tagjai legyenek. A részjegyzést azonban senki ne tekintse könyörödésmánynak, minden tagnak az legyen az érzése, hogy nem a szövetkezetet támogatja, hanem a saját és közös gazdasági életünk megerősödését szolgálja. Vannak ugyan olyan emberek, akik több ezer leit is lehetnének a Corvin asztalára azzal, hogy arra többet már igényt nem tartanak és ezt az összeget a szövetkezeti vagyon alapköveként is lehetne tekinteni, a Corvin azonban ilyen nem tesz nem vár senkitől, mert elegendő erkölcsi és anyagi garanciát tud adni mindenkinek a pénze után. Ez volna az érem egyik oldala.

AZ ÉREM MÁSİK OLDALA

Más oldalról viszont a következő vélemény jut kifejezésre és bemutatja az érem másik oldalát. Eszerint a Corvin szövetkezet az egyéni kezdeményezés jegyében született meg és ezt az intézményt egyes agilis, lelkes emberek önfeláldozó munkája hozta létre. Jellege még ma is az egyéni kezdeményezés bélyegét viseli. Az elért eredményt azonban minden egyéni vonatkozása mellett sem szabad lelkisínyelnünk, sőt elismeréssel kell adoznunk mindazoknak, akiknek a kezdeményezés munkájában oroszlánrészük volt. Mindezen elismerés mellett — mondja ez a másik vélemény — még sem lehet el-

hallgatni azt, hogy a vezetőség minden igyekezete ellenére sem kapcsolhatott be a városi magyar lakosságból ezernél többet. A vezetőségnek fenti magyarázata nemcsak a magyarság közömbösségére, hanem saját belső életműködésének túltöltésére is enged következtetni, mert az irányító szervek az egyéni, vagyis a szervezeten kívüli létkörének keretei között mozognak akkor, amikor már a nagyszámú magyarságot a szervezetség útján kellene érdek-körébe bevonni. Ilyen körülmények között a szövetkezeti vezetőség tehetetlenül áll minden olyan további kezdeményezéssel szemben, amely csupán a szervezetség jegyében születethet meg és a vezetőség gyengének érzi magát ahhoz, hogy kifelé utat törjön további gazdasági célkitűzéseinek az elérhetésére.

A MEGOLDÁS ÚTJA

Nem célokom az, hogy pro és kontra, hibáink felsorolásával foglalkozzam, ellenkezőleg olyan megoldást szeretnék találni, amely gazdasági megerősödésünkben közelebb hozhatna bennünket egymáshoz. Megállapításaimmal nem ártani, hanem használni akarok. A Corvin szövetkezet csak akkor állhat hivatása tetőfokán, ha olyan szellem hatja át az irányító szervek minden idegszálát, amely nem alkuszik meg a felmerülő kérdéseknek a törvényes keretek között való megoldásának nehézségeivel. A Corvin szövetkezet a bánsági magyar gazdasági érdekeknek úttörőjeként áll előttünk, tehát nem lehet el közömbösen mellette sem szegény, sem gazdag. Amíg úrrá nem lesz a felfogás, amely szerint nem az egyéni, hanem a szervezetség jegyében megszületett társadalmi megmozdulástól várhatunk csak eredményt, addig egyetlen vállalkozásunkba sem lehet olyan lelket beleönteni, amely kifelé vonzó erőt fejthetne ki, befelé pedig a teljes bizalom megnyilvánulását bírja.

A Corvin szövetkezet az alapszabályok értelmében a környékre és a vidékre működési körét nem terjesztheti ki, már pedig a bánsági magyarságnak létérdeke megkívánja, hogy olyan szövetkezeti hálózattal rendelkezzen, amely a bánsági magyar gazdasági élet összes erőforrásait magában foglalja. A Corvin szövetkezet ugyan vidéki fiókokat nem szervezhet be, de annak semmi akadályja nincsen, hogy — a Corvin szellemében, — törvényes keretek között önálló szövetkezetek a magyarok lakta falvakban, huszonöt taggal, meg ne alakulhassanak. Ezek a szövetkezetek a törvényes keretek szem előtt tartásával szoros üzleti kapcsolatokat is tarthatnának fenn egymás között.

Meggyessy István

DELI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

Kétszázötven millió leit tesz ki a Temes tartomány évi költségvetésének végösszege

Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár a sajtó munkatársai előtt ismertette Temes tartomány 1940—1941 évi költségvetésének főbb tételeit.

A tartomány költségvetésének végösszege 250 millió lei.

A királyi helytartóság különböző munkálatok elvégzésére a következő összegeket irányozta elő: a helytartóság palotájának befejezésére, fűtésének, vízvezetékének és telefonjának berendezésére és bebutorozására 21.500.000, a képzőművészeti palota befejezésére 2.600.000, négy épülőfélben lévő járási székház befejezésére 4.000.000, a kisjenői járásbírói épület befejezésére 2.000.000, a herkulesfürdői közigazgatási székház befejezésére 3.200.000, a temesvári bakteriológiai intézet befejezésére 2.000.000, visszabályozásra 4.700.000, hozzájárulás a temesvári székesegyház befejezéséhez 3.000.000 lei. Ezenkívül tartalmazza a költségvetés a következő tételeket: gyermekvédelem 1.000.000, szociális védőnők iskolájának fenntartása 2.000.000, a román nőegylet internátusának támogatása 2.000.000, árvízkarosultak támogatása 10 millió, légvédelem 4.900.000, mezőgazdasági intézmények támogatása 3.000.000, műemlékek és szobrok létesítése 700.000, a hivatalos lap nyomása 1.200.000, egyházak támogatása a megyék költségvetésében felvett támogatáson felül 1.100.000, különböző segélyezések és nemzeti propaganda 11.000.000 lei.

Ezeknek a kiadásoknak végösszege 79.000.000 lei.

Külön tünteti fel a helytartósági költségvetés az alája tartozó megyék költségvetéseit is. Temes megye költségvetése 11.180.000 lei és ennek főbb tételei: templomok 2.200.000, iskolák 1.000.000, kutak 300.000, utak 5.880.000, hidak 1.000.000, épületek fenntartása és javítása 300.000, munkagépek 500.000 lei. Arad megye 10.320.000 lei, főbb tételek: templomok 800.000, iskolák 1.050.000, népfürdők 800.000, kutak 160.000, utak 5.810.000, hidak 1.600.000, épületjavítások 500.000 lei. Krassó megye 9.897.000 lei, főbb tételek: templomok 650.000, iskolák 3.400.000, kutak 147.000, népfürdők és diszpen-

zárok 550.000, utak 3.000.000, hidak 1.800.000, épületjavítás 350.000 lei. Hunyad megye 10.290.000 lei, főbb tételek: templomok 1.800.000, iskolák 1.000.000, kutak 300.000, népfürdők 370.000, utak 5.600.000, hidak 1.250.000, épületfenntartás 600.000 lei. Szörény megye 9.300.000 lei, főbb tételek: templomok 1.000.000, iskolák 1.200.000, kutak 200.000, mintastállók 150.000, diszpenzárok 300.000, turistaut a Muntele-Micre 400.000, közutak 3.500.000, hidak 1.000.000, épületfenntartás 900.000, munkagépek 650.000 lei.

Az öt megye költségvetése összesen 50.987.000 lei.

A helytartóság személyzeti kiadásai az új költségvetésben 70.000.000 szerepelnek.

= A légügyi minisztérium kilépett a megyesi I. C. A. R. üzemből. Törvényrendelet jelent meg a hivatalos lapban, hogy a Meggyesen 1938 évben a légügyi minisztérium részesedésével létrejött román repülőgép építési vállalatból, az úgynevezett I. C. A. R. részvénytársaságból a minisztérium kiválik. Ez úgy történt meg, hogy a minisztérium felhatalmazást kapott a vállalatnak átengedett ingatlanok visszavonására az azokon épült és berendezett ingatlan és ingó dolgokkal egyetemben, viszont a kibocsátási költségekkel együtt összesen 4.400.000 leit kitevő részvényeit, amelyek részben az ingatlanokért kapott vételárból fizették be, visszaadja. A részvénytársaság ezek után működését kizárólag a magántőke befektetéséből folytatja és igazgatóságából és felügyelőbizottságából az állam megbízottai kiválnak. A lebonyolítás részletes feltételeit a vállalat és a minisztérium között létesítendő hiteles okirat fogja szabályozni.

= Meghosszabbították a behozatali kérelmek határidejét. Az első évnegyedre szóló behozatali kérelmeket január végéig kellett beadni. A nemzetgazdasági minisztérium a behozatal nemzeti érdekeire tekintettel a határidőt február 20-ig meghosszabbította. Ezen a napon vagy utána beérkező kérvényeket már nem vesznek figyelembe.

= Német—amerikai külkereskedelem novemberben. A háborús viszonyok hatását élenként mutatja az összehasonlítás Németországnak az Egyesült Államokkal való külkereskedelmi forgalmáról az 1939 november hónapban, szemben az előző évi november hónappal. Most novemberben Németország mindössze 3000 dollár értékű árut hozott be az Egyesült Államokból, az októberi 39.000 és az 1938 novemberi 8.656.000 dollárral szemben. Viszont a novemberi német kivitel 2.656.000 dollár volt, szemben az 1938 év ugyanezen hónapjának 6.922.000 dollár értékével szemben.

= A svájci kliring megállapodásunk életbeléptetése. A nemzetgazdasági minisztérium külkereskedelmi hivatala a korlátlan hitelű bankokat köriratban értesítette arról, hogyan hajtható végre a Svájccal átmeneti módozatok alapján hatályba lépett kifizetési elszámolás. A megállapodás szerint a román kivitelből eredő követelések 40%-át a korlátlan hitelű bankok számláin az exportőrök javára könyvelik, mint szabadforgalmi értéket, 60% pedig a román nemzeti bank javára kliring számlán lesz elszámolva. A korlátlan hitellel működő román bankok az ügyfeleiket illető 40%-ra vonatkozólag intézkedni kötelesek svájci megbízottjuk útján, hogy azok ezeket az összegeket a román nemzeti bank Zürichben megbízott bankjánál fizessék be. A Svájc részére román adósok részéről fizetendő kereskedelmi, pénzügyi, vagy biztosítási kifizetést úgy kell eszközölni, hogy az adós a korlátlan hitelű román banknál leiben fizeti be az összeget, kötelezve azonban magát arra, hogy ha a tényleges lebonyolításakor árfolyamkülönbözet lenne, a többletet be fogja fizetni. A kiutalást előírt nyomtatványon kell kérni és ehhez mellékelni kell a svájci hitelező nyilatkozatát, amellyel az eljáró bankot megbízta a közbenjárással.

= Az aranybevéltás díja változatlan marad. Minisztertanácsi határozat értelmében további intézkedésig változatlanul 81.666 lei 67 bani marad egy kilogram finom arany bevéltási díja úgy, ahogy ezt az előző minisztertanácsi határozat megállapította. A kifizetés a régi rendelet feltételei szerint történik továbbra is.

= Kivitelünk januárban. A nemzetgazdasági minisztérium megállapítása szerint januárban a kivitel összesen 2 milliárd 580.530.570 lei volt, szemben a decemberi 3 milliárd 164.015.477 lei értékkel. A visszaesés oka részben a nemzetközi viszonyokban, részben forgalmi nehézségekben és a dunai hajózás megszűntében van.

RÓZSASZÜRET

71

IRTA: LIGETI ERNŐ

— A lapom ide küldött, Belgrádba. Sismonde, a balkáni szerkesztő nevét bizonyára ismeri, lezuhant a repülőgépről és a nyakát törte. Hirtelenjében engem vezényeltek ide. Már harmadik hete vagyok itt... Közben végigszánguldtam a félszigeten, kezdve Tiranától Bucurestiiig. De maga? Újra lapnál? — kérdezte kissé gyanakodóan.

— Ugyan? Nem tudja talán, hogy férjhez mentem?

— Nos és itt a férje is?

— Plovdivban maradt.

— Az valahol lent van — bizonytalanul intett a kezével.

— Eltalálta, ott lenn van. Helyettes tanár a plovdivi állami gimnáziumban.

— Úgy? — Gerwain szélesen elvigyorogta magát és tetőtől-talpig végignézett Isabelen. — Maga egy kicsit mindig bolond volt, Isabel.

Isabel kihívóan mosolygott.

— Miért? Talán különösnek találja?

— Mondtam már, hogy magánál nem talállok soha semmi különöst. Különösnek azt találom, ha valami rendes dolgot csinálna.

— A szerelem talán nem rendes dolog?

— Éppen az az elképesztő és különös ebben az egész dologban, hogy a maga dolgának túlságosan rendes színezete van. Férjhez megy egy középiskolai tanárhoz. Egyáltalában, hogy férjhez ment. Feltétlenül szükséges volt ez magának?... Nahát... Nem firtatom a dolgot. Inkább megállapítom, hogy nem ártott meg a házasság. Éppen olyan ördögösen csinos, mint akkor volt. Még mindig olyan szép lába van? Szinte meg merném kockáztatni a kérést, hogy lépjen előre egy kicsit, hogy járjon.

— Hogyan, Gerwain, magát most kezdem érdekelni?

— Most. Most, hogy odavetette magát a plovdivi ördögnek, bevallhatom, hogy közbe-közbe, mialatt Briand úr hatalmas körmondatait eregette, én néztem a teremben ringatózó járását és vakmerően határos lábszárait és félhangosan mondtam: — ez az igazi Franciaország! A gall fölény! Miért titkoljam, úgy sem jelentek semmi veszedelmet a maga számára.

— Megkomolyodtam, Gerwain, — sóhajtott Isabel, simulékony bizalmassággal. — Ne is kérdezzon többet. Már nem vagyok a régi. Egészen más vagyok és más is akarok lenni. És maga még kevésbé tudná megérteni és értékelni az én nyugtalanságomat.

— Micsoda nyugtalansága lehet magának? Egyáltalában — mit keres maga itt, Belgrádban? Miért nincs derék ura mellett? Amikor én féléves házas voltam...

Isabel nem engedte, hogy befejezze a bizonyára szép és tanulságos mondatot. Fáradtan érezte magát s arra kérte Gerwaint, hogy üljenek taxiba és inkább útközben beszélgessenek. Felültek és cél nélkül kocsiztak a városban. — Hajtson a Kalimegdan felé, — mondotta Gerwain a sofförnek.

— Nos, mi keresni valója van itt?

Gerwain elmaradhatatlan pipáját kotorta elő a zsebéből, de nem gyújtott rá, csak a szájában tartotta.

— Most már voltaképpen semmi, — szólott és töviről-hegyire elmesélte kalandját. Könynebség vett rajta erőt, mert végre azt mondhatja el, ami éppen jól esik neki, nem kell vizsgálóbírói kérdésekre körmönfont feleleteken törnie a fejét. — De nem történhetett másként, — fejezte be nyomatékosan, — hiszen most már én is macedón vagyok. Az én fogadott népemért hoztam áldozatot — s akart még valamit mondani, ami most gyónása közben tisztázódott benne. A mikor férjhez ment, boldog volt, mert ak-

kor még nem tudhatta, hogy ennél az ő lényének megfelelőbb, tartalmasabb állapot is lehetséges: a boldogtalanság, mert ez legalább cselekvésre készíti. Semmit sem mondott. Hallgatótt egy darabig, majd egyszerre, mielőtt Gerwain megtehetné volna előrelátható cinikus megjegyzését, kérdezősködni kezdett:

— De most beszéljen magáról. Mi ujság Genfben?

— Semmi ujság. Változatlanul áll a Népszövetség, mint Sion hegye. Ami pedig a Baviát illeti, ez is virul, a méltóságérzésünket még mindig ott rakjuk le, mint valami ruhatárban. Várjon csak... Mielőtt útra keltem, szerencsém volt találkozni barátjával, főszentjével, titkos imádójával, a Népszövetség egyik kimagasló mandarinjával, Leon Tynner úrral. Úgy hallom, hogy közelebbről ki fogják küldeni valamelyik déli, amerikai államocskába követnek.

— Ó, Tynner, — mondotta Isabel, azon az incselkedő, gunyoros hangon, mintha szemtől-szembe állana vele. — Ugyan? Képes volna ott hagyni a népszövetségi szolgálatot?

— Olyan jó dolga sehol sem lesz. A nyáron különben kellemetlenségei voltak. Valami ópium-ügy. De szerencsésen kimászott belőle.

— Bizonyára pletyka az egész. A folyosón sokat fecsegnek. És mindent azonnal készpénznek vesznek.

— Pletyka ide, pletyka oda... Én magam is tudok róla egyet s mást és mint lelkes francia és jó hazafi, titkaimat magammal viszem a sírba.

— Ópium-csempészet? Ó aligha vetemedett ilyesmire. E tekintetben meg kell védenem őt a rosszmájúságtól.

— Egy szóval sem állítottam, hogy azt tette. De amíg az eszméből üzlet lesz és az üzlet visszafinomodik „eszmévé“, annak annyi ága-boga van — és Tynner is ott lapul valahol a meg nem fogható szövevények sűrűjében.

= **Valuták hivatalos árfolyama.** (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.49—76.59, belgas 23.87—24.22, angol font 567.87—576.15, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.22—3.77, cseh korona 4.68—4.77, francia frank 31.81—32.29, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnegyzékes felár is befigyelendő. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: dragma 0.90—1.60 és 1—1.62, dinár 2.89—3.05, márka 40.50—49 és 41.50—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.17, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

= **A tavaszi vetőmagok iránt van kereslet** a bányási gabonapiacra, de az üzleti forgalom csendes. A piaci árak a következők: Búza 470, tengeri 380, korpa 330, újab 500, muharmag 850, napraforgómag 850, tökmag 1400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei kilónként.

(=) **A cukrászok céhének első rendes évi közgyűlése.** A cukrászok, mézeskalácsosok és a szakmához tartozó többi munkaadó iparosok temesi céhe február 22-én, esütörtökön délután 4 órakor tartja első rendes évi közgyűlését az Eugen de Savoya-ucca 4. szám első emeletén lévő helyiségében. Amennyiben a közgyűlés nem lesz határozatképes, úgy azt a következő napon, pénteken délután négy órakor tartják meg, a megjelentek számára való tekintet nélkül. A közgyűlés tárgysorozatán szerepelnek az évi jelentések, az idei költségvetés és három elnöri beszámoló egy évre való megválasztása. Tárgyalják ezenkívül a többi céhhez való esetleges fúzió kérdését, valamint a fővárosi szövetségbe való belépést. Az esetleges indítványok nyolc nappal előbb írásban terjesztendők be az elnökséghez.

= **A kartelltanács ülése.** A legfelsőbb kartelltanács ülést tartott és ezen tárgyalta az áremelést kérő kartellek előterjesztéseit, továbbá új kartellek szervezésére beadott kérelmeket. A nemzetgazdasági minisztérium a félhavi jelentések alapján állandóan ellenőrizett árakra vonatkozólag elvileg nem engedélyez emelést, csak ha a kartelltanács az ügy kivizsgálása után véleményezi ezt.

= **A pamut zárolása elleni cselekmények büntetése.** A hivatalos lap minisztertanácsi rendeletet közöl, amely jogot ad a nyers gyapot és a pamut-fonal elkobzására azokban az esetekben, amikor ezeknek az anyagoknak a birtokosai a hadsereg felszerelésének az igényeit sértik, akár úgy, hogy olyan anyagot importálnak, amelynek 30%-a nem használható katonai szállítás céljára, akár ha a leköttött 30%-ot más célra használják fel.

Különben kezd igaza lenni magának. A Népszövetséget ma már csak néhány, magam fajtájú öreg cinikus szereti komolyan venni. Lehetséges, hogy egész rövid időn belül magam is azt fogom mondani: ugyan, mit berzenkednek a genfi urak azért a kis kábítószer-csempészésért? Ahelyett, hogy kötelezővé tennék, hogy minden ember kapja meg a maga heroín fejadagját, a Népszövetség pedig alakuljon át szabályos mámorelosztó hivattal. Szolgáltasson ki valami kiadós hasis-álmot, ha már egyebet nem tud nyújtani.

Nevetés fakadt ki belőle, el volt ragadtatva az ötletétől. Isabel pedig magában játékos gondolatátszítást végzett. Heroinos élet és heroikus élet, milyen közel jár egymáshoz ez a két jelző. Veszélyes életet élni, beúszni a szabad tengerbe viharban és kecmeregni az örvényben, nem valamilyen formája-e a mesterséges márnak? Macedónjaira, bombavetőire, eszelős lázadóira gondolt, akik harcban állanak azzal a másikkal, nyugalmasságában oly nagyképzű világgal? De mit magyarázza ezt Gerwainnak? Ezt megérteni lelkielkat kérdése, már pedig az ő természete...

De ugyanakkor elégtétellel állapította meg azt is, hogy Gerwain kezd közeledni az ő álláspontjához, azaz... Éppen megfordítva. Gerwain mondotta mindig neki, hogy a mi Genfben történik, annak még edes-keves köze van az igazi emberiséghez, ellenben ő amellett kardoskodott, hogy az előlegezett makacs hit alapja mindennek. Gerwain a szervezett hazugságot emlegette, amely az igazság propagandáját ölti magára, ő ellenben az igazság szervezését sürgette, az igazságát, amely csak nagy nehezen tud előtörni a romok és a folyton leszakadó omladékok miatt. Gerwain még mindig ott tart, ahol akkor tartott. Ha nincs tiszta humanizmus, akkor semmi sincs. De hova kanyarodott el az ő útja? Gerwaint még mindig odaköti néhány elszakíthatatlan szál a Tó partjára, de ő már végérvényesen túl van Genfen s mindazon, ami eszmei-

Sporthírek mindenfelől

Játékos felfüggesztések igazolási lapok alá nem írása miatt. A szövetség rendeletet adott ki, amelynek értelmében január 1-től kezdődően minden játékost újra kell igazolni. Eddig csak nagyon kevés egyesület tett eleget a rendelkezéseknek, éppen ezért a szövetség erősebb eszközökhöz nyúl. Tekintettel arra, hogy a nadrági Metallosport és a marasesti Gloria játékosai nem voltak hajlandók új igazolólapot aláírni, mindannyiukat felfüggesztették.

A Victoria külföldi edzőt szerződött. A kolozsvári Victoria vezetősége tárgyalásokat folytat több külföldi edzővel. A vezetőség már a tavasztól kezdve szeretné a csapat edzését valamelyik neves külföldi edzőre bízni.

Román asztalitenisz csapat Jugoszláviában. A jugoszláv szövetség meghívott egy öt játékosból álló asztali tenisz csapatot Belgrádba. A román szövetség hozzájárulását adta a meghíváshoz, így február 18-án a következő keretből állítják össze a csapatot: Anghelica Adelstein, Kolozsváry, Hagi Vasiliu, Victor Vladone, Naumescu, Sighisoreanu, Mircea.

Február 18-án Nagybányán Román Kupa mérkőzés lesz. Az ősszel döntetlenül végződött Kárpát FC—Olimpia Román Kupa mérkőzést február 18-án Nagybányán újra játsszák. A bizottság levélben értesítette a nagybányai csapatot, hogy erre a napra takarítsa el a pályát, ellenkező esetben mérkőzést Bucurestiben kell lejátszani.

Rádió

PÉNTEK, FEBRUÁR 9.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Könnyű zene hanglemezzel. 13: Hanglemek. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. 13.30: A Luceafarul zenekar hangversenye. 14: Rádió ujság. 14.20: A Luceafarul zenekar folytatja hangversenyét. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Roma-

nia. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Kamarazene hanglemezzel. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.20: Énekszámok. 20.40: Aida. Közvetítés. 21.25: Rádió ujság. 22.25: Rádió ujság, sporthírek. 23.15: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Szalózene. 15.30: Hírek. 17.10: Diákféltő. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hanglemek. 19.15: Laca Mihály meséi. 19.50: Kórth Endre énekel. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. 20.45: A Szegedi Filharmónikus Egyesület hangversenye. 22.40: Hírek. 23.10: Táncczene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 19.50: Gyorsirótanfolyam. 20.25: Harmonika kettős. 21: Hírek. 21.25: Előadás. 21.50: Szalózene.

SZOMBAT, FEBRUÁR 10.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Costica Tandin és zenekara hangversenyez. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. 13.30: Verdi nyitányok hanglemezzel. 14: Rádió ujság. 14.20: Rossini és Donizetti nyitányok hanglemezzel. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Különböző népek régi dalai. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Zongora hangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21: A rádió postája. 21.15: Szalózene. 22.10: Rádió ujság. 22.30: Könnyű és táncczene. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 13.10: Katonazene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.30: Hírek. 17.15: Előadás. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Rádió-posta. 18.45: Lengyel Anna magyar nótákat énekel. 19.20: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Cserkészek szabadteri játéka. 20.55: Zongora hangverseny. 21.15: Felolvasás. 21.40: Szalózene. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 23.45: Magyar táncczene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 18.55: Előadás. 19.25: Mezőgazdasági féltő. 21: Hírek. 21.25: Hanglemek. 22.35: Időjárásjelentés.

leg vele összefügg. Igenis, harcra kell bocsátkozni Európa közömbösségével szemben — és Genf a törvényesített közömbösség. Az erőszak láttára gyáván behúnyják a szemüket, holott erőszakkal szemben csak erőszakkal lehet felelni. Ezért áll ő a védekező erőszakkal a pártjára. Ha nem lehet másként, vegyen az igazság is bunkót a kezébe.

Az alatt a pár pillanat alatt, mialatt Isabel gondolatai az ismert százkilométeres gyorsaságukkal vágtattak, az autó sem maradt tétlen. Most ismét visszakerült a város forgatagába. Gerwain tekintete ráesett a taxa-mérőre, de anélkül, hogy megnézte volna, mennyit mutat, inkább azért, mert únta a lassú tempót, amelyre a város túlforgalmas helye készítette, a megállások a keresztezőknél és az álldogálás az előző kocsik nyomában, ajánlotta Isabelnek:

— Ne szálljunk le? Nem volna-e kedve mozogni egy kicsit?

Isabel megállította a kocsit. Gyalog indultak el az idegen város népes uccáján. Isabelnek az előbbi gondolatsor természetes szövedményeként egyszerre elevenen tudatába nyomultak a tegnapi és tegnapelőtti eseményei. A délelőtti kihallgatásra és Iván sápadt arcára emlékezett. Haza, haza kell mennie! Genf, minden olyan messze van tőle, hogy nem is tudna már elbotorkált gondolataival valaha is visszatalálni.

— Legfőbb ideje, hogy megebédeljünk, — javasolta Gerwain, amint elhaladtak a főváros egyik népszerű vendéglője mellett. — Ebédeljünk meg együtt. Jó darabig úgy sem látjuk egymást.

Isabelben megszólalt egy hang, amely vonakodásra készítette. Utazni, minél hamarabb el innen, abba a világba, amelyet ő választott magának. Gerwaint azonban kedvelte, igen is, beszélni kell ezekről a dolgokról vele és a másik hang, amely az előbbi helyén sarjadt, engedte a kísértésnek.

Őri vendéglő volt. Kívül: semmitmondó,

belül: fényűző. Gerwain otthonosan telepedett meg annál az asztalnál, ahová a legtöbb világosság esett. Isabel elővette tükrét és megvizsgálta arcát, majd elkezdett nevetni.

— Min mulat, Isabel?

— Tynner jut eszembe. Látom magam előtt frakkban, a mexikói ügyvivő estélyén. A plasztikonján szalag fut keresztül. A nyakában csillogos kitüntetés, jobboldalán is egy nagy, zománcozott csillag, meg néhány, vigyorgó fényűző csecsebecse. Meg van neki a Polonia restituta parancsnoki keresztje, a fehér oroszlán, a Száva-rend. És ami nincs meg, az meg lesz. Most majd mint követ, újból rávetheti magát e fityegőkre. Mindig csodálkozom magamban, hogy miért viselik államférfiak ezeket a játékszereket? Álmélkodom rajtuk, amint a tekintetükkel féltékenyen egymás ingmellére és gomblyukaira tapadnak, felméri egymás jelentőségét. És miközben kínosan ügyelnek a rendjelviselés rituáléjára: a világ tovább forog keserű levében.

— Ne folytassa! Inkább ízlelje meg maga is ezt a pompás lazacot — és a hors d'œuvre-ös tolokocsit a pincérrel Isabel felé irányította. — Tudom, hogy hová akar kilyukadni. Hogy maga mindezt megveti... Hogy nem ilyen. Rendben van, maga nem ilyen! Képes elmenni a világ másik végébe, mert azt hallotta, hogy kínozzák az embereket és maga képes harcolni egy fél vad törzs függetlenségéért. Maga a női Byron, aki a görögök kedvéért átússza a Boszporuszt. Aból, amit maga délelőtt lebeszél, világosan látom, hogy maga is megszálltja a formák nélküli cselekvések szenvedélyének. Mit beszél? A legsötétebb összeesküvők is formák komor rendszerébe kényszerítik magukat. A bombavető két értéki társaságának is meg vannak a maga rituáléi. Az emberek híresekké magasztalják az erőszakos cselekedeteket s valami pokoli gépezetben átalakítják edényekké.

(Folytatjuk)

Mi az, amit nem látni Hollandiában

Amszterdam, február. Egy országra nemcsak az a jellemző, amit ott mint újdonságot lát az ember, hanem az is, amit — bár más országokban hozzászokott a szem — ott nem talál meg.

Azok a tárgyak, személyek vagy szokások, amiket nem látni itt Hollandiában s amikről beszámolok most az olvasónak, csak látszólag negatívumok egy riportban, mert pozitív mondanivalóvá teszik azok az okok, melyek miatt ezek a tények fennállnak — tehát az, ami mögöttük van.

NEM LÁTNÍ KÖVÉR EMBERT

A holland ember nagyon jól táplálkozik, de nem „gyomorember”. A koszt azonban könnyű és egészséges s a különleges klímához alkalmazott. Az állandó aktivitás, a rendszeres munka, a mozgékony élet is jól hat az emésztésre, a túlzott ételeket nem szeretik itt, ezért elhízott, hájas, kövér embert nem látni.

Egyikben az egyik szerkesztőtől visszakaptam egy karikatúrát, melyen kövér embert rajzoltam, azzal, hogy hagyjam el a pocakját, hiszen itt nincs kövér ember sehol.

NEM LÁTNÍ VESZEKEDŐKET

Ez nemcsak temperamentum, hanem iskolai és családi nevelés kérdése is. Itt minden ember megértő, elnéző a másik hibájával szemben.

A legnagyobb „gorombaság”, amit valakinek mondani lehet: „De uram, én ezen csodálkozom!” Ha a „sértett fél” ezt hallván, nem jön „indulatba”, akkor igazán nincs bór az arcán. Vissza is vág persze szintén „gorombán.” Mondjuk így: „A csodálkozás joga tán inkább engem illet, uram!” S így csodálkoznak nyugodtan egymásra. Én meg rajtuk csodálkozom.

A mindennapi élet minden más országban naponta száz és száz konfliktuslehetőséget termel — ami itt mind ismeretlen.

Vegyünk egy példát: „Valahol Európában” az is megtörténhetne, hogy mondjuk a vendég hívja a pincért. A pincér késik. A vendég lesidja. A pincér felesel. A vendég azonnal hívja a tulajdonost, aki felmond a pincérnek. Ez dühösen hazamegy s mérgében megveri a feleségét.

Itt ilyesmi nem történhet.

Először is nem a vendég hívja a pincért, a pincér magától sétál a vendéghez. De előbb vár, míg három-négy asztalhoz vendégek jöttek, hogy ne fáradjon annyiszor oda. Itt „szekáns vendég” nem boldogulhat.

Évekkel ezelőtt — meséli egyik pincér — volt egy ilyen külföldi vendégünk, de azt „eltanácsolták.” Ő már tíz éve dolgozik ebben a helyiségben,

de ez volt az egyetlen ember, akit „elküldtek” innen.

Szóval itt a vendéget küldik el, nem a pincért. Sem veszekedő házastársakat, sem szerelmeseket, sem másokat civakodni itt nem látni.

Ha karambol történik, például összeütközik két kerékpár, előbb kiki higgadtan megnézi a járművét, hogy nem történt-e baja, azután csendben megjegyzi az egyik: „En voltam az oka, mert túl gyorsan hajtottam.” A másik is megszólal: „Nem, én vagyok az oka, helytelenül előztem.” Köszönnek egymásnak s tovább mennek.

NEM LÁTNÍ VAJNÉLKÜLI KENYERET

Ha itt valaki vaj nélkül enné a kenyeret szegénységből, az olyan „égbekiáltó” szegénység volna, amit itt el sem lehet képzelni s amit nem tudna az ember még nézni sem.

Egészen természetes, hogy ha az ember kenyeret kér az ebédhez — azt vajjal megkenve kapja.

De vajaskenyérrel eszik az emberek a sajtot, a dzsemet, az ániszos cukrot, a heringet vagy a csokoládéport is.

Nem látni felhőkarcolót sem. Ezt a kitélt csak általánosságban használom, mert van felhőkarcoló, de mindössze csak kettő az egész országban. Ezek is inkább csak kísérletképpen épültek, tudniillik a nedves talaj nem bír el nehezebb fajta építkezést. A házak itt keskenyek és aprók, kártyavárszerűek. Most épült fel a második „felhőkarcoló”. A lapok oldalas cikkekben számolnak be róla, mert ez itt nagy esemény — az építőtechnika újabb vívmánya.

Tudvalevő, hogy Hollandiát a tenger vízből „emelték ki.” A talaj teljesen nedves s egy kétméternyi talajozó ásás után már feltör a víz. A házakat azért hatalmas facölöpökre alapozzák, melyeket ma már modern kalapácsoló gépekkel sulykolnak a földbe. A feltörő vizet azután szivattyúzó gépekkel vezetik át a várost keresztül-kasul szelő csatornába.

Egész Amszterdam ilyen facölöpökre épült, melyek jobban beválnak, mint a cement, s amelyeket előzően különleges módon konzerválnak. Ezek a cölöpök nem egyszer mintegy harminc méter mélyre nyulnak le.

Ezért olyan nagy esemény itt Hollandiában a felhőkarcoló s ezért nem lehet látni még tulmagas épületet sem — ettől a két kivételtől eltekintve.

NEM LÁTNÍ KOLDUST

Hogy miért nem — ugyebár nem szorul magyarázatra. Nagyon gazdag Hollandia s ha a háború miatt nehézségekkel küzd is a többi neutrális ország-

gal együtt — szociális gondoskodása a gondokkal küzdőkkel szemben páratlan.

A munkabérek magasak minden területen s a megélhetés relative olcsó. A munkanélküliek és családtagjaik olyan összegű segílyt kapnak, amiből tisztességesen és polgári keretek között meg tudnak élni.

A napokban értesültem arról az egészen meglepő tényről, hogy ha egy polgárember pillanatnyi gondok közé kerül — például egy háziasszony, aki szobák bérbeadásából él és éppen nem tudja kiadni őket, — szintén jelentős segílyt kaphat.

Igy védi Hollandia belső életét, társadalmi strukturáját, illetve ennek gazdasági biztonságát. Ebben a társadalmi rendszerben nem csúszhat ki valakinek a talaj annyira a lába alól, — hogy lezuhanjon. Ott van mögötte mindig egy láthatatlan kéz, mely ha kell, ténylegesen tetteivel védi s ha elesett, felemeli. S ez az a lelki „cölöpépítmény”, mely Hollandia társadalmi rétegeit és közösségének épületét megóvja a süppedéstől. Ez a fajta „árvédelem” védi a belső neutralitást is mindenfajta felforgató eszmével szemben.

„Itt még vannak emberek!” — mondják a hollandusok, amikor e jelenségeken csodálkozom. S jogos a büszkeségük.

NEM LÁTNÍ FEKETE KÁVÉZÓ EMBERT

Sajnos pedig hányszor hiányzik a jó zamatos, erős feketekávé. Itt feketézni nem szokás. Ebéd után különben sem mennek az emberek kávéháza, hanem kiki a maga mesterségét folytatja — megy a dolga után.

Hatóságilag szigoruan tiltva van pénzben kártyázni — ezért, mint a gyerekek, gyufában vagy babszemben veszítenek, vagy nyernek az emberek. (Mesélik, hogy egy szenvedélyes kártyás egyszer majdnem félzsák babot nyert össze. Nagyon jó ember volt, otthon megfőzette és az egész nyereségét a csatorna partján a sirályoknak öntötte oda. Az ilyen „hazardjátékos” azonban ritka.)

Éjfél után magánlakásokban sem szabad kártyázni.

NEM LÁTNÍ ELŐLEGET

Az itt egészen elképzelhetetlen, hogy valaki arra hivatkozva, hogy nincs pénze — a munkára előleget kérjen! Hiszen itt egy tisztességesen dolgozó ember nem jöhet zavarba anyagilag. Itt egy művészembernek vagy újságírónak is „polgári elemnek” kell lennie és nem bohémnek. Ha az volna is — hozzá kell szoknia az itteni viszonyokhoz.

A lapok a megjelent cikk honoráriumát nem átvételkor vagy „megjelenés után azonnal”, hanem a következő hó első felében fizetik ki, mégpedig nem készpénzben kézhez, hanem úgy utalják át az ember zsrószámájára. Ennek száma majdnem mindenkinek a névjegyén szerepel.

Forral Zoltán

APRÓ HIRDETÉSEK

Allást keres

Gépész, aki a Diesel-motorok kezelésében perfekt, állást keres. II., Str. Inocentiu Klein 16. 856

Adas-vétel

Jutányosan eladó Kardostelepen 120 négyszögletes teleknyvezett telek házzal. Üzletnek igen alkalmas. Közelebbi a kiadóban. 1864

Eladó W. D. traktor jó állapotban No. 52622. Bagyin Károly, Timisoara, III. Bulev. Regent Buzdugan 127. 629

Elsőrendű világmárkás Steinweg zongora, angol szerkezetű, keresztthúros, fekete, kitűnő állapotban eladó. I., Str. Turin 6. Telefon 38—13. 627

Eladó: külföldi zongora, családi ház, házhely, Rothisland tenyésztőjások. Cím a kiadóban. 628

Lakas

Ötszobás lakás I. emeleti, 5 szobás lakás II. emeleti orvosi rendelő, vagy irodai célokra alkalmas, 3 szobás lakás II. emelet, modern, déli fekvésű május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Publicație de inchiriere

Camera de Comerț și de Industrie din Timișoara, face cunoscut că în ziua de 21 Februarie 1940, ora 9 a. m., va avea loc la sediul ei o tratare prin bună învoială, pentru închirierea următoarelor localuri și apartamente, pe data de 1 Maiu 1940:

A). Localuri din edificiul din Bulev. Regele Ferdinand Nr. 3.

1. O prăvălie sau birou, compus din 3 încăperi și dependințe (pe data de 1 August 1940).

2. O garsonieră compusă din 2 camere, baie și entreu la etajul III, apartament Nr. 16 (se închiriază și pe data de 1 Martie 1940).

3. O garsonieră compusă din 2 camere, și entreu, la etajul III, apartament Nr. 17 (se închiriază și pe data de 1 Martie 1940).

4. O garsonieră compusă din 3 camere, baie și entreu apartament Nr. 18 la etajul III.

5. Un birou sau o garsonieră la etajul III, apartament Nr. 19 (se închiriază și pe data de 1 Martie 1940).

6. Un birou sau o garsonieră la etajul IV. (se închiriază și pe data de 1 Martie 1940) apartament Nr. 21/a.

7. Un birou atelier, eventual garsonieră de 2 camere și o sală cu acces la baia apartament Nr. 26/b la etajul V.

8. O garsonieră sau birou cu trei camere și acces la baia la etajul V, apartament Nr. 26/a.

B). Localuri din edificiul din Bulev. Regele Ferdinand Nr. 2.

9. Un apartament complet de 4 camere și dependințe, apartament Nr. 14.

10. Un apartament de 5 camere la etajul III, apartament Nr. 17.

11. Un apartament de 4 camere la etajul III, apartament Nr. 19.

C). Localuri din edificiul din Str. Svabilor Nr. 2.

12. Un apartament de două camere în subsol Nr. 2.

Toate localurile și apartamentele sunt moderne, prevăzute cu încălzire centrală. Caietele de sarcini și condițiunile pot fi cunoscute la secretariatul Camerei de Comerț și de Industrie din Timișoara. În ofertă se va declara că ofertantul cunoaște condițiunile caietului de sarcini și le acceptă. Licitatia se va ține potrivit dispozițiunilor art. 88—110 din Legea contabilității publice și art 31—53 din Regulamentul Oficiului Central de Licitatii.

Timișoara, 7 Februarie 1940.

Președinte, Secretar,
ss. Ing. C. Beșa ss. Z. Arsenovici

A LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR 1940

Kezdődik: március 3-án

Felvilágosítást nyújt a
**LEIPZIGER
MESSAMT LEIPZIG**

(Németország), vagy a tiszteletbeli képviselőnél: **E. v. Angerbauer**, Timisoara I., Gen. Praporgescu 2. Telefon: 25—36

50 százalék utazási kedvezmény a német birodalmi vasutakon!

Nyomatatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. n. c. Arad